

**UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT
„ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU**

Cu titlu de manuscris
CZU: 316.61:378(043.2)

KHORY JOHNNY

**LOCUL CONTROLULUI ȘI ADAPTAREA PSIHOSOCIALĂ A
STUDENȚILOR INTERNAȚIONALI**

511.03 – PSIHOLOGIE SOCIALĂ

Rezumatul tezei de doctor în psihologie

CHIȘINĂU, 2025

Teza a fost elaborată în cadrul catedrei Psihologie și Științe ale Educației, Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Conducător științific:

RUSNAC Svetlana, doctor în psihologie, conferențiar universitar

Referenți oficiali:

PALADI Oxana, doctor habilitat în psihologie, profesor universitar

PUZUR Elena, doctor în psihologie, conferențiar universitar

Componența consiliului științific specializat:

RACU Iulia, președinte, doctor habilitat în psihologie, profesor universitar

CERLAT Raisa, secretar științific, doctor în psihologie, conferențiar universitar

ȘLEAHTITCHI Mihail, doctor habilitat în psihologie, profesor universitar

CARANFIL Narcisa Gianina, doctor în psihologie (România)

GONȚA Victoria, doctor în psihologie, conferențiar universitar

Susținerea va avea loc la data de 26 iunie, la ora 12.00, în ședința Consiliului științific specializat D 511.03-24-61 din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, pe adresa: Chișinău, str. Ion Creangă, 1, blocul 2, sala Senatului.

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la Biblioteca Științifică a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău și pe pagina web a ANACEC www.anacec.md.

Rezumatul a fost expediat la 26 mai 2025

Secretar științific al Consiliului științific specializat:

CERLAT Raisa, doctor în psihologie, conferențiar universitar

Conducător științific:

RUSNAC Svetlana, doctor în psihologie, conferențiar universitar

Autor:

KHORY Johnny

CUPRINS

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII.....	4
CONȚINUTUL TEZEI	7
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI	23
BIBLIOGRAFIE	25
LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI	25
ADNOTARE	30
АННОТАЦИЯ.....	31
ANNOTATION	31

LISTA ABREVIERILOR UTILIZATE ÎN REZUMAT

AGIL – problemele-cheie ale sistemelor sociale (A – Adaptation, G - Goal Attainment, I – Integration, L – Latency)

AMSSA - Chestionarul de adaptare la mediul social și solicitările academice

GE – grupul experimental

GC – grupul de control

ICEF - Innovation for Cool Earth Forum (Forumul Inovației pentru un Pământ Prielnic), forum internațional care abordează probleme legate de schimbările climatice și soluțiile inovatoare pentru protejarea mediului înconjurător

LC – locul controlului

ULIM – Universitatea Liberă Internațională din Moldova

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța problemei abordate derivă din creșterea numărului de studenți internaționali în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova și din dificultățile specifice întâmpinate de aceștia în procesul de integrare academică și socioculturală. În contextul globalizării și al internaționalizării educației – accentuate de dinamica Procesului de la Bologna și de transformările impuse de pandemia COVID-19 – problema adaptării psihosociale devine din ce în ce mai relevantă. De exemplu, în perioada 2020–2023, 2.445 de tineri din Republica Moldova au ales să studieze în Italia, conform datelor ICEF Monitor [70], iar în România, în anul universitar 2018–2019, circa 10.700 de studenți proveneau din Republica Moldova, reprezentând o treime din totalul internaționalilor [4]. În paralel, universitățile moldovenești atrag un număr tot mai mare de tineri din România (51,7%), India (21,1%), Israel (10,3%) și Ucraina (7,5%) [1]. Acești studenți se confruntă adesea cu stres academic, bariere lingvistice, disconfort social și dificultăți în adaptarea la condițiile de trai. Astfel, cercetările aplicative și dezvoltarea serviciilor de sprijin psihologic devin esențiale pentru integrarea lor eficientă în comunitatea academică și socială [81].

Încadrarea temei de cercetare în preocupările internaționale, naționale, zonale, în context inter- și transdisciplinar, prezentarea rezultatelor cercetărilor anterioare. Analiza încadrării temei în context internațional și interdisciplinar evidențiază faptul că adaptarea a devenit o temă majoră în cercetarea globală, în corelație cu transformările accelerate ale mediului internațional – migrație, digitalizare, schimbări climatice, crize sanitare [50]. Conceptul este abordat din perspective biologice, psihologice, sociologice și educaționale, devenind un obiect al cercetării inter- și transdisciplinare. În psihologie, lucrările lui Berry [18] privind modelul aculturațional, ale lui Lazarus [41] despre stres și coping, Taylor [69], și Luhmann [45] au conturat repere teoretice importante. În Republica Moldova, studiile realizate de Cerlat [2], Paladi [6], Puzur [8] și Rusnac [9, 10] au contribuit semnificativ la aprofundarea temei în context educațional și intercultural.

Adaptarea psihosocială a studenților internaționali este analizată în cercetările recente ca un proces dual, care presupune atât integrarea într-o nouă cultură, cât și ajustarea la rigorile academice. Această tranziție generează provocări cognitive, afective și comportamentale, fiind influențată de bariere culturale, diferențe instituționale și crize identitare. Studenții internaționali devin purtători ai unei „mobilități culturale active”, iar neînțelegerea specificului cultural al țării-gazdă le poate afecta semnificativ traseul educațional [15, 29, 43, 63].

Un alt factor determinant al adaptării psihosociale îl constituie locul controlului (*locus of control*), care influențează modul în care indivizii percep controlul asupra propriei vieți. Conceptul introdus de Rotter [62] a fost ulterior dezvoltat de Phares [58], Ducette și Wolk [30], Ray [59] și Paladi [6], fiind corelat cu performanța academică în cercetările sembrate de Black [21], Elliott [31], Findley & Cooper [34], Seipel [65], Wheelless, Erickson & Segars Behrens [73]. În contextul studenților internaționali, lucrările lui Anderson & Hamilton [16], Krampen & Wieberg [40], Park & Kim [55], Sheldon [66] și Wolfgang & Weiss [74] au reliefat relația dintre locul controlului, integrarea socială și succesul academic. Astfel, literatura de specialitate oferă un

fundament teoretic solid pentru cercetarea de față, evidențiind nevoia unor intervenții psihosociale personalizate și eficiente pentru susținerea procesului complex de adaptare a studenților internaționali.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemei științifice. În ultimele decenii, internaționalizarea educației superioare a condus la o creștere semnificativă a mobilității academice, configurând un cadru educațional dinamic, în care tot mai mulți tineri aleg să studieze în contexte culturale și sociale diferite de cele din țara de origine. Această tendință se reflectă și în Republica Moldova, unde numărul studenților internaționali este în continuă creștere, ceea ce atrage atenția asupra necesității unei analize aprofundate a procesului de adaptare psihosocială a acestora. Integrarea într-un mediu academic nou presupune provocări multiple, care depășesc sfera cerințelor educaționale și implică gestionarea diferențelor culturale, formarea de noi relații sociale, acomodarea la norme și valori străine, precum și confruntarea cu stresul generat de schimbare și de posibile forme de izolare socială.

Literatura de specialitate relevă că adaptarea studenților internaționali este influențată de o serie de factori psihosociali, printre care se remarcă locul controlului, ca variabilă individuală ce reflectă percepția asupra sursei responsabilității pentru evenimentele vieții, și distanțele sociale, ca indicator al gradului de apropiere acceptat față de indivizi și grupuri din societatea-gazdă. Deși aceste dimensiuni au fost investigate în studii internaționale, în contextul Republicii Moldova cercetările care abordează integrativ adaptarea psihosocială, locul controlului și distanțele de contact social sunt încă limitate. Această lacună justifică demersul științific al prezentei teze, orientat spre identificarea condițiilor, resurselor și dificultăților ce marchează adaptarea studenților internaționali, în vederea elaborării și validării unui program de intervenție psihosocială eficient.

Problema cercetării. În conformitate cu analiza situației studenților internaționali în realitatea din Republica Moldova și a rezultatelor cercetărilor în domeniu, am formulat problema cercetării ca necesitatea de a răspunde la două întrebări: *Într-un mediu sociocultural și academic nou, care reprezintă o provocare semnificativă pentru studenții internaționali, care este raportul dintre adaptarea psihosocială, locul controlului și distanțele de contact social? Cum pot fi identificate și implementate strategii eficiente pentru a oferi suport studenților internaționali în procesul lor de adaptare, având în vedere resursele și dificultățile pe care le pot întâmpina în noua lor experiență de învățare și viață?*

Scopul lucrării constă în investigarea și evaluarea nivelului de adaptare psihosocială a studenților internaționali care studiază în Republica Moldova, în raport cu locul controlului și distanțele de contact social, cu elaborarea și implementarea ulterioară a unui program de intervenție psihosocială care să contribuie la îmbunătățirea calității adaptării la mediul sociocultural nou și la cerințele academice.

Obiectivele lucrării: 1) analizarea și sintetizarea teoriilor și paradigmelor relevante din literatura de specialitate pentru a identifica și a înțelege relațiile complexe dintre adaptarea psihosocială și locul controlului în rândul studenților internaționali, luând în considerare factorii implicați în procesul de adaptare; 2) investigarea empirică a adaptării psihosociale a studenților internaționali care urmează studii în Republica Moldova, cu accent pe evaluarea influenței locului controlului și distanțelor de contact social asupra adaptării; 3) dezvoltarea, implementarea și evaluarea unui program de intervenție

psihosocială, în conformitate cu nevoile și cerințele studenților internaționali, cu scopul de a îmbunătăți calitatea adaptării la cerințele academice și la mediul sociocultural nou din Republica Moldova; 4) elaborarea recomandărilor pentru dezvoltarea și implementarea unor servicii specializate destinate sprijinirii adaptării psihosociale a studenților internaționali în Republica Moldova, bazate pe rezultatele cercetării și pe înțelegerea profundă a impactului locului controlului asupra procesului de adaptare.

Ipoteza cercetării. Se presupune că în procesul de adaptare psihosocială studenții internaționali care-și fac studiile în Republica Moldova comportă dificultăți în situațiile de orientare în mediul sociocultural nou și de răspuns la solicitările academice, influențate de locul controlului și reflectate în distanțele de contact social, care pot fi depășite prin suport oferit de structurile universitare și urmarea unor programe speciale de intervenție psihosocială.

Metodologia cercetării științifice s-a bazat pe un cadru teoretic interdisciplinar, integrând concepte din psihologia socială, etnopsihologie, psihologie interculturală, a personalității și educațională. S-au utilizat metode teoretice (analiza bibliografică) și aplicative (chestionare, scale, interviu semistructurat), pentru a examina raportul dintre locul controlului, distanțele de contact social și adaptarea psihosocială a studenților internaționali. Instrumentele aplicate au inclus AMSSA, Chestionarul lui Rotter, Scala distanțelor sociale (Bogardus) și interviul „Ce mă ajută și ce-mi face dificilă adaptarea”. Analiza datelor s-a realizat prin metode statistice descriptive și inferențiale (t-Student, Pearson, Mann-Whitney U, Wilcoxon), completate cu interpretări calitative și comparative. Abordarea integrată a permis identificarea factorilor determinanți ai adaptării și formularea unor recomandări aplicabile în sprijinul studenților internaționali.

Rezultatele obținute care contribuie la soluționarea problemei științifice importante constau în identificarea particularităților adaptării psihosociale a studenților internaționali cu identificarea rolului locului controlului și distanțelor de contact social, stabilirea resurselor personale și dificultăților de adaptare, în baza căror a fost elaborat, aplicat și evaluat un program de intervenție psihosocială, eficiența căruia a fost determinată de aplicarea în grup și evidența specificului adaptării tinerilor la mediul sociocultural nou și solicitările academice.

Noutatea și originalitatea științifică a rezultatelor obținute constă în aprobarea unui model al adaptării psihosociale a studenților internaționali la nivel de conceptualizare – definire și verificare experimentală, argumentarea importanței programului de intervenție psihosocială în vederea adaptării fundamentate pe cunoașterea particularităților acesteia.

Semnificația teoretică a cercetării. Cercetarea propune un model al adaptării psihosociale a studenților internaționali, raportat la capacitatea de satisfacere a necesităților socioculturale și de adaptare la solicitările academice ale mediului universitar, corelat cu locul controlului și distanțele de contact social.

Valoarea aplicativă a cercetării constă în identificarea particularităților adaptării psihosociale a studenților internaționali din Republica Moldova și elaborarea unui program de intervenție psihosocială orientat spre dezvoltarea profesională, culturală, personală și adaptarea socioculturală, cu utilizarea resurselor personale și contarea dificultăților de adaptare, care poate constitui baza metodologică pentru

serviciile universitare implicate în integrarea socială și academică a tinerilor veniți la studii de peste hotare.

Aprobarea și implementarea rezultatelor științifice: rezultatele obținute au fost prezentate și discutate în cadrul unor manifestări științifice naționale sau internaționale. În același timp, rezultatele aplicative, dar și teoretice ale prezentei teze, au fost prezentate în cadrul a 12 lucrări științifice, publicate în reviste de specialitate, volume cuprinzând materiale la conferințe și simpozioane.

Publicații la tema tezei. Rezultatele obținute au fost prezentate în cadrul ședințelor Catedrei Psihologie și Științe ale Educației, ULIM, la 7 manifestații științifice naționale și internaționale, reflectate în 14 publicații.

Volumul și structura tezei. Teza este alcătuită dintr-un rezumat (în limbile română, rusă și engleză), introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie (284 de surse), 4 anexe, 36 de figuri și 19 de tabele. Textul principal al tezei are 140 de pagini.

Cuvinte-cheie: adaptare psihosocială, adaptare socioculturală, adaptare academică, resurse ale adaptării, dificultăți de adaptare, locul controlului, distanțe de contact social, program de intervenție psihosocială.

CONȚINUTUL TEZEI

Teza este structurată în conformitate cu cerințele cercetării științifice moderne, integrând fundamente teoretice, o componentă empirică riguroasă și recomandări aplicative relevante.

Introducerea prezintă actualitatea și importanța temei abordate, subliniind relevanța acesteia în contextul internaționalizării educației și al provocărilor integrării interculturale. Sunt delimitate problema științifică investigată, ipoteza de lucru, scopul și obiectivele cercetării, alături de sinteza metodologiei și justificarea metodelor utilizate. Introducerea oferă și o prezentare succintă a structurii tezei, facilitând înțelegerea logicii interne a lucrării.

Capitolul 1, intitulat Abordarea teoretică a relației dintre adaptarea psihosocială, locul controlului și distanțele de contact social la studenții internaționali, fundamentează conceptual cercetarea și analizează critic literatura de specialitate privind adaptarea psihosocială în contexte educaționale interculturale. Adaptarea este abordată în interdependența celor trei dimensiuni – psihologică, socială și culturală – reliefându-se interacțiunile dintre acestea în procesul de integrare a studenților în societatea-gazdă. Este discutată, în mod particular, influența locului controlului – ca structură cognitivă stabilă ce orientează percepția responsabilității față de evenimentele vieții – și a distanțelor de contact social, ca formă de exprimare a gradului de apropiere acceptat față de reprezentanții altor culturi. Ambele concepte sunt analizate în relație cu procesul de integrare socială, performanța academică și starea de bine a studenților internaționali.

Primul subcapitol, *Conceptul de adaptare în paradigmele psihologice*, urmărește o reconstrucție analitică a conceptului de adaptare prin prisma principalelor paradigme psihologice. În cadrul behaviorismului, adaptarea este conceptualizată ca rezultat al condiționării operante, fiind consolidată prin selecția consecințelor

favorabile ale comportamentelor [67]. Neobehaviorismul, prin modelul lui Bandura, pune accent pe autoeficacitate și autoreglare în fața provocărilor [17].

Perspectiva psihanalitică interpretează adaptarea ca echilibru între cerințele interne și presiunile mediului, distincția dintre adaptarea autoplastică și aloplastică (Freud, Ferenczi) fiind completată de viziunea lui Hartmann asupra funcțiilor autonome ale eului [după 54]. Erikson, în schimb, plasează adaptarea în cadrul dezvoltării identității pe parcursul ciclului de viață [32].

În cadrul psihologiei cognitive, adaptarea este abordată ca o reglare între asimilare și acomodare [7], dar și ca reacție la stres, reglată prin evaluări cognitive și mecanisme de coping [42, 69]. Aceste abordări subliniază rolul activ al individului în procesarea evenimentelor stresante și utilizarea resurselor cognitive în reglarea adaptativă.

Orientările umaniste definesc adaptarea prin autorealizare, congruență și integrare a sinelui [14, 48, 60], punând accent pe valori personale și maturizare psihologică. Concepția lui Adler [12] introduce ideea contribuției la binele colectiv prin interesul social și sensul comunitar al comportamentului adaptativ.

De asemenea, sunt analizate contribuțiile interacționismului simbolic, care abordează adaptarea ca rezultat al ajustărilor reciproce în cadrul relațiilor sociale și al interacțiunii dintre individ și context [25, 69].

Prin această sinteză critică, capitolul argumentează caracterul complex și multidimensional al adaptării, integrând perspective complementare care contribuie la o înțelegere mai profundă a modului în care individul răspunde la schimbări, incertitudini și presiuni sociale, în special în contexte interculturale și academice.

În subcapitolul 1.2 – *Perspective teoretice asupra adaptării psihologice, sociale și psihosociale*, s-a urmărit clarificarea conceptuală și diferențierea dintre adaptarea psihologică, socială și psihosocială, prin integrarea contribuțiilor teoretice relevante din literatura de specialitate. A fost analizată adaptarea psihologică din perspectiva echilibrului dintre cerințele interne ale individului și solicitările mediului extern, accentuându-se complexitatea procesului, continuitatea acestuia de-a lungul vieții și implicarea flexibilității cognitive și emoționale în fața schimbării [51].

S-a constatat că paradigma psihologică a adaptării include atât elemente cognitive – precum procesarea informației și luarea deciziilor [33] – cât și dimensiuni afective, spirituale și relaționale, depășind limitele interpretărilor biologice [36]. Adaptarea a fost prezentată ca un proces activ de interacțiune și reorganizare internă, prin care individul răspunde și influențează contextul în care trăiește [39].

Adaptarea socială a fost definită ca un proces de integrare și recunoaștere a individului ca membru al unui grup, fiind evaluată prin gradul de armonizare între comportamentul personal și cerințele mediului social. S-a subliniat rolul funcțiilor sociale și al componentelor socio-afective în succesul adaptativ, precum și influența structurii de personalitate asupra modului în care individul face față provocărilor [24]. A fost integrat modelul AGIL al lui Parsons [57], care explică funcționarea adaptativă a sistemelor sociale ca un proces interdependent și ciclic.

Referitor la adaptarea psihosocială, aceasta a fost analizată ca o formă complexă de interacțiune între factorii psihici și cei sociali. S-a evidențiat contribuția modelelor explicative precum cel ecologic propus de Bronfenbrenner [23], care detaliază influențele bidirecționale ale contextului asupra individului. Adaptarea psihosocială a

fost înțeleasă ca un proces de echilibru între menținerea identității personale și deschiderea către noile norme și valori culturale [26]. De asemenea, au fost analizate atributele fundamentale ale acestui tip de adaptare – schimbarea, continuitatea, interacțiunea – și distincția dintre adaptare și ajustare [28].

În concluzie, s-a constatat că adaptarea psihosocială implică nu doar un răspuns pasiv la presiunile mediului, ci un proces activ, holistic, cu valoare formativă și transformatoare, esențial pentru integrarea reușită a individului într-un mediu social în continuă schimbare. Acest cadru teoretic oferă o bază solidă pentru înțelegerea proceselor de adaptare ale studenților internaționali.

În subcapitolul *Abordări teoretice și practice în adaptarea psihosocială a studenților internaționali* este analizat sistematic procesul de adaptare psihosocială a studenților internaționali, prin identificarea principalelor dificultăți, resurse și variabile explicative relevante pentru integrarea acestora în contexte academice și socioculturale noi. Adaptarea psihosocială este conturată drept o etapă critică în parcursul universitar, influențată simultan de factori interculturali, educaționali și personali, cu efecte directe asupra stării de bine și a performanței academice [49].

Analiza teoretică a integrat modele explicative majore, în special modelul aculturațional propus de Berry [18], care distinge între patru strategii de aculturație (integrare, asimilare, separare și marginalizare), și modelul procesual elaborat de Ward și Geeraert [71], care evidențiază dinamica adaptării în funcție de nivelul de stres, distanța culturală și resursele de suport social. Aceste cadre conceptuale au permis interpretarea adaptării ca proces evolutiv, cu multiple influențe, desfășurat la trei niveluri de analiză: microsocial (relații interpersonale și suport imediat), mezosocial (interacțiuni instituționale și culturale) și macrosocial (integrarea în sistemele sociale și valorice ale țării gazdă).

S-a subliniat rolul esențial al comunicării interculturale și al competenței lingvistice în facilitarea relațiilor sociale și academice, reducerea distanței culturale și promovarea incluziunii. În paralel, stresul acculturațional este analizat ca un răspuns afectiv și cognitiv la provocările tranziției culturale, influențat de bariere lingvistice, dificultăți sociale și cerințe educaționale [19].

Procesul adaptativ este caracterizat printr-o dinamică complexă, deseori marcată de fenomenul de „șoc cultural” [35, 46, 52], care desemnează reacțiile negative inițiale la confruntarea cu normele și valorile altor culturi, urmate de o etapă de ajustare graduală. Această înțelegere a fost completată prin studii asupra „șocului reîntoarcerii” [37], care relevă dificultățile de reintegrare în cultura de origine, frecvent ignorate în literatura de specialitate.

În plus, suportul social a fost identificat drept o resursă crucială în procesul de adaptare, având funcție de protecție împotriva stresului și rol de mediator între factorii contextuali și resursele personale [27, 75]. Au fost discutate, de asemenea, o serie de predictorii individuali ai adaptării, precum vârsta, genul, nivelul de competență lingvistică și gradul de conectare cu comunitatea locală, fiecare contribuind diferit la reușita procesului adaptiv [13, 20].

Literatura de specialitate susține nevoia unei abordări holistice în facilitarea adaptării psihosociale, care să combine măsuri instituționale de sprijin, dezvoltarea competențelor interculturale și intervenții personalizate adaptate specificului fiecărui student. În concluzie, *adaptarea psihosocială a studenților internaționali este definită*

ca un proces dinamic și multifactorial ce presupune internalizarea valorilor și normelor comunității-gazdă (adaptare socioculturală) și integrarea funcțională în structura universitară (adaptare academică), contribuind la atingerea obiectivelor personale și educaționale și la menținerea echilibrului psihologic și social.

Subcapitolul 1.4 – **Locul controlului și distanțele de contact social în adaptarea psihosocială a studenților internaționali** – explorează relația dintre trăsăturile individuale ale studenților internaționali și condițiile sociale ale integrării într-un context academic și cultural nou. Conceptul de loc al controlului, introdus de Rotter (1966) [61], se referă la percepția unui individ asupra sursei de control în propria viață. Studenții care manifestă un loc intern al controlului tind să atribuie succesul propriilor acțiuni, demonstrând responsabilitate personală, motivație intrinsecă și o capacitate mai mare de adaptare în fața solicitărilor academice și culturale [34, 55, 58]. În contrast, studenții cu un loc extern al controlului percep rezultatele vieții ca fiind determinate de factori externi – noroc, soartă, alți oameni – și întâmpină mai frecvent dificultăți în gestionarea provocărilor interculturale și educaționale.

În paralel, distanțele de contact social, conceptualizate inițial de Park [56] și operaționalizate prin Scala lui Bogardus [22], reflectă nivelul de acceptare sau respingere a indivizilor față de grupuri sociale diferite. În contextul adaptării studenților internaționali, aceste distanțe exprimă disponibilitatea percepută de apropiere față de membrii comunității gazdă. Studiile empirice au evidențiat că distanțele mari de contact social pot accentua stresul acculturațional, pot genera sentimente de izolare și pot compromite motivația și implicarea academică [53, 62, 64].

Ambele variabile sunt sensibile la influențele culturale. De exemplu, în culturile colectiviste (precum cele din Asia de Sud-Est), acceptarea unui loc extern al controlului este mai frecventă și social valorizată [47], în timp ce în culturile individualiste (precum SUA și Regatul Unit) se pune accent pe locul intern al controlului și autonomia personală. Această diferență de orientare culturală influențează direct atât percepția controlului asupra evenimentelor, cât și capacitatea de stabilire a relațiilor sociale în noul context.

Capitolul evidențiază că adaptarea psihosocială a studenților internaționali este rezultatul interacțiunii complexe dintre trăsăturile individuale, precum locul controlului, și condițiile sociale, precum distanțele de contact. Studenții cu un loc intern al controlului sunt în general mai implicați, manifestă o toleranță mai mare la ambiguitate și se adaptează mai ușor din punct de vedere emoțional și cognitiv. Cei cu un loc extern sunt mai vulnerabili la stresul de tranziție și necesită intervenții structurale și suport psihosocial adaptat specificului lor. Totodată, apropierea socială (nivel scăzut al distanței sociale) este corelată pozitiv cu incluziunea culturală, dezvoltarea competențelor interculturale și performanța academică, în timp ce distanțele sociale ridicate reflectă o integrare deficitară.

Prin urmare, analiza acestor două dimensiuni – locul controlului și distanțele de contact social – într-o abordare integrativă, permite conturarea unor strategii diferențiate de sprijin pentru studenții internaționali, orientate către consolidarea resurselor personale și diminuarea barierelor culturale și instituționale care pot afecta negativ procesul de adaptare psihosocială.

Capitolul 2 – Dimensiunile adaptării psihosociale a studenților internaționali și influențele locului controlului și a distanțelor de contact social: cercetare de

constatare a urmărit identificarea particularităților adaptării psihosociale a studenților internaționali în raport cu solicitările academice și cu mediul sociocultural din țara gazdă, în contextul interacțiunii dintre două variabile psihosociale esențiale: locul controlului și distanțele de contact social. Locul controlului este abordat în această cercetare drept o trăsătură stabilă de personalitate care modelează percepția responsabilității individuale asupra evenimentelor vieții, influențând nivelul de implicare în adaptare. Distanțele de contact social reflectă deschiderea sau reținerea în relațiile cu membrii altor grupuri culturale, influențând calitatea integrării sociale și interculturale.

Subcapitolul 2.1 – Organizarea cercetării de constatare: materiale și metode, detaliază structura conceptuală și metodologică a studiului.

Cercetarea a avut următoarele obiective principale: (1) elaborarea unui model teoretic care să reflecte interacțiunea dintre locul controlului, distanțele de contact social și nivelul de adaptare psihosocială (cu dimensiunile sale – socioculturală și academică); (2) selecția unui eșantion echilibrat, format din studenți internaționali și autohtoni, proveniți din contexte educaționale și culturale diverse, echilibrați după sex, an de studii și facultate; (3) identificarea relațiilor dintre variabilele investigate și factorii predictivi ai adaptării prin aplicarea unor proceduri statistice riguroase.

Modelul cercetării a fost construit având ca variabile dependente: adaptarea psihosocială, locul controlului și distanțele de contact social, iar ca variabile independente: țara de origine, sexul, anul de studii și facultatea.

În baza acestui model, au fost formulate cinci ipoteze: (1) studenții internaționali prezintă un nivel mai scăzut al adaptării psihosociale comparativ cu cei autohtoni; (2) manifestă o înclinație mai accentuată către un loc al controlului extern; (3) exprimă distanțe sociale mai mari față de reprezentanții altor culturi; (4) există o relație inversă între locusul intern al controlului și distanțele sociale; (5) un locus intern și distanțe sociale reduse sunt asociate cu un nivel mai ridicat al adaptării psihosociale.

Pentru verificarea ipotezelor au fost utilizate trei instrumente validate: (1) Chestionarul AMSSA – elaborat în baza modelului ecologic al lui U. Bronfenbrenner – care evaluează adaptarea la nivel macrosocial (interacțiune sociocomunicativă, integrare ecosocială și economică), mezosocial (relaționare cu colegii, rudele și cadrele didactice) și microsocial (autoevaluare, orientare profesională, managementul timpului); fiabilitate $\alpha = 0,812$; (2) Scala Locus of Control (Rotter, 1966), alcătuită din 29 de perechi de afirmații pentru evaluarea percepției asupra sursei controlului în viață; fiabilitate $\alpha = 0,734$; (3) Scala distanțelor sociale (Bogardus), adaptată pentru contextul Republicii Moldova, care măsoară gradul de acceptare sau respingere în relațiile interculturale; fiabilitate $\alpha = 0,704$.

Analiza datelor a fost realizată prin metode statistice relevante: testul t-Student pentru compararea mediilor între grupuri independente, testul Tukey pentru evaluarea diferențelor multiple și coeficientul de corelație Pearson pentru analiza relațiilor dintre variabilele centrale.

Eșantionul cercetării a fost constituit din 319 studenți ai Universității Libere Internaționale din Moldova, dintre care 159 studenți internaționali și 160 studenți autohtoni, cu vârste între 18 și 35 de ani (vârsta medie: 21,5 ani). Studenții internaționali proveneau din România, Ucraina, Israel, Turcia, Congo, Coreea de Sud și China. Distribuția pe ani de studii și facultăți a fost echilibrată, reflectând o diversitate semnificativă în componența populației academice investigate. Studiul s-a

desfășurat pe parcursul a patru ani, permițând acumularea unui volum relevant de date și o testare riguroasă a ipotezelor formulate.

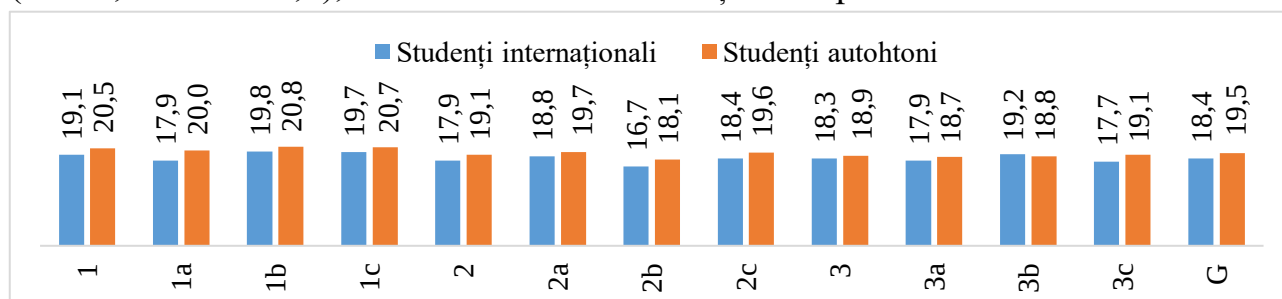
Subcapitolul 2.2 – Particularitățile adaptării psihosociale a studenților internaționali, abordează analiza diferențelor semnificative între studenții internaționali și autohtoni în ceea ce privește nivelul adaptării psihosociale, pe baza scorurilor obținute la Chestionarul AMSSA. *Ipoteza de lucru, conform căreia studenții internaționali manifestă un nivel mai scăzut de adaptare în comparație cu cei autohtoni, în special în dimensiunea socioculturală, a fost confirmată prin analiza statistică a datelor.*

Rezultatele generale arată un scor mediu global inferior pentru studenții internaționali ($M=18,4$) comparativ cu studenții autohtoni ($M=19,5$), diferență semnificativă statistic ($p=0,001$), ceea ce evidențiază un nivel mai redus al adaptării generale la mediul academic și social (Fig. 1).

La nivel macrosocial, discrepanțele sunt cele mai evidente. Studenții internaționali înregistrează scoruri mai mici atât în ceea ce privește satisfacerea nevoilor sociocomunicative ($M=17,9$ vs. $M=20,0$, $p<0,001$), cât și în adaptarea ecosocială ($M=19,8$ vs. $M=20,8$, $p=0,001$) și socioeconomică ($M=19,7$ vs. $M=20,7$, $p=0,007$). Aceste rezultate reflectă dificultăți persistente în integrarea în viața cotidiană, accesul la servicii și adaptarea la infrastructura urbană.

Dimensiunea mezosocială evidențiază la rândul său diferențe semnificative. În ceea ce privește comunicarea cu colegii de facultate, internaționalii ating un scor de $M=16,7$ comparativ cu $M=18,2$ la autohtoni ($p<0,001$), ceea ce indică o integrare socială mai dificilă. Comunicarea cu cadrele didactice ($M=18,1$ vs. $M=19,3$) și cu prietenii/rudele ($M=18,8$ vs. $M=19,7$) rămâne, de asemenea, mai slabă în rândul internaționalilor, confirmând impactul barierelor culturale și lingvistice. Scorul global pe această dimensiune este de $M=18,1$ la internaționali, față de $M=19,3$ la autohtoni ($p<0,001$).

La nivel microsocal, diferențele sunt mai puțin pronunțate. În mod interesant, internaționalii obțin scoruri ușor mai ridicate în ceea ce privește identificarea profesională ($M=19,1$ vs. $M=18,8$, $p=0,050$), sugerând o motivație intrinsecă mai clară și o orientare profesională mai conștientizată. Cu toate acestea, pentru dimensiunile formare profesională ($M=18,7$ vs. $M=19,2$) și managementul timpului personal ($M=19,1$ vs. $M=19,5$), autohtonii manifestă o ușoară superioritate.

Notă explicativă. 1. Adaptare la nivel macrosocial, 1a. Satisfacerea necesităților sociocomunicative, 1b. Satisfacerea necesităților ecosociale, 1c. Satisfacerea necesităților socioeconomice; 2. Adaptare la nivel mezosocial, 2a. Satisfacerea necesităților de comunicare cu prietenii și rudele, 2b. Satisfacerea necesităților de comunicare cu colegii de facultate, 2c. Satisfacerea necesităților de comunicare cu cadrele didactice; 3. Adaptare la nivel microsocal, 3a. Satisfacerea necesităților de identificare profesională, 3b. Satisfacerea necesităților de formare profesională, 3c. Satisfacerea necesităților de management al timpului personal; G - Scor total pentru adaptare psihosocială

Fig. 1. Scorurile medii comparate la Chestionarul AMSSA (studenți internaționali – autohtoni)

Analiza diferențelor de gen evidențiază o adaptare mai bună a studentelor comparativ cu studenții de sex masculin. Femeile obțin scoruri superioare la toate cele trei niveluri – macrosocial ($M=19,3$ vs. $M=18,1$), mezosocial ($M=17,2$ vs. $M=17,5$) și microsocial – cu un scor global de $M=19,9$ comparativ cu $M=18,8$ la bărbați. Totuși, la nivelul relațiilor directe în mediul academic, bărbații înregistrează scoruri puțin mai mari, ceea ce sugerează o adaptare socială mai activă în unele contexte interpersonale.

Evoluția adaptării în funcție de anul de studii relevă o tendință pozitivă generală, dar neuniformă. Scorurile cresc progresiv din anul I în anul II, indicând o consolidare a adaptării, dar în anul III apar unele scăderi, mai ales în ceea ce privește gestionarea timpului și echilibrul personal. De exemplu, scorurile privind adaptarea sociocomunicativă cresc de la $M=15,8$ în anul I la $M=21,9$ în anul III ($p<0,01$), în timp ce la managementul timpului personal, vârful este înregistrat în anul II, cu o scădere notabilă în anul III ($p<0,01$), sugerând suprasolicitare academică și stres acumulat.

Concluziv, acest subcapitol relevă faptul că adaptarea psihosocială a studenților internaționali este un proces gradual și diferențiat, afectat de contextul cultural, de experiența anterioară și de resursele personale. Dimensiunile macrosocială și mezosocială sunt cele mai vulnerabile, necesitând intervenții instituționale susținute, în timp ce la nivel microsocial, implicarea personală și claritatea obiectivelor profesionale par a fi factori de protecție. Rezultatele susțin necesitatea dezvoltării de strategii de sprijin diferențiate, adaptate nu doar statutului de student internațional, ci și particularităților de gen, an de studii și domeniu de formare.

Subcapitolul 2.3 – Locul controlului și distanțele de contact social: analiză comparată pentru studenții internaționali și autohtoni, urmărește să investigheze modul în care percepția controlului asupra propriei vieți (locul controlului) și nivelul de apropiere față de alte grupuri sociale (distanțele de contact social) diferă între studenții internaționali și cei autohtoni, în corelație cu procesele de adaptare psihosocială.

Analiza comparativă a locului controlului, conceptualizat ca percepția individului privind sursa responsabilității asupra evenimentelor – internă (atribuită propriei persoane) sau externă (atribuită contextului sau altora) –, a evidențiat variații relevante între cele două categorii de studenți. Din totalul celor 319 respondenți, 57,1% au manifestat o orientare internă, în timp ce 42,9% au fost caracterizați prin orientare externă. Distribuția detaliată a arătat că 41,4% dintre studenți sunt orientați intern (internaliști), 46,1% prezintă un profil mixt, iar 12,5% manifestă un loc al controlului extern marcat (externaliști).

Diferențele între studenții internaționali și autohtoni sunt notabile. Studenții autohtoni au prezentat o pondere superioară de internalitate (47,5%) în comparație cu cei internaționali (32,7%). În schimb, proporția internaționalilor cu orientare externă (22,6%) este semnificativ mai mare decât în cazul autohtonilor (6,2%). Această distribuție confirmă tendința generală identificată în literatura de specialitate, potrivit căreia internalitatea este mai frecvent întâlnită în culturile individualiste, în timp ce orientarea spre locus extern este asociată cu societățile colectiviste [47, 61].

Distribuția pe țări susține parțial această observație. Studenții din Coreea de Sud (45,5% externaliști) și China (25%) prezintă o preferință marcată pentru locusul extern, în timp ce studenții din Turcia (7,1% externaliști) sau România au o orientare mai pronunțată spre control intern. Cu toate acestea, analiza statistică (ANOVA și testul Tukey HSD) nu

a indicat diferențe semnificative între grupurile culturale analizate ($p > 0,5$), ceea ce sugerează că factorii culturali influențează locul controlului, dar nu într-o manieră uniformă sau suficient de consistentă pentru a genera diferențe statistic semnificative.

Figura 2 (Indici medii ai locului controlului) confirmă aceste variații moderate, prezentând valori relativ apropiate ale scorurilor medii pe grupe culturale: RM ($M=12,5$ intern / $M=10,5$ extern), România (11,9 / 11,1), China (13,0 / 10,0), Congo (12,3 / 10,7).

Evoluția intern/extern în funcție de anul de studii indică o consolidare treptată a locusului intern în rândul studenților internaționali, în special în anii II și III, ceea ce poate fi explicat prin acumularea experiențelor de succes academic și integrare interculturală. Diferențele față de anul I sunt semnificative ($p < 0,01$), sugerând o dezvoltare progresivă a autonomiei și a responsabilizării. Nu s-au identificat diferențe relevante în funcție de gen sau profilul facultății.

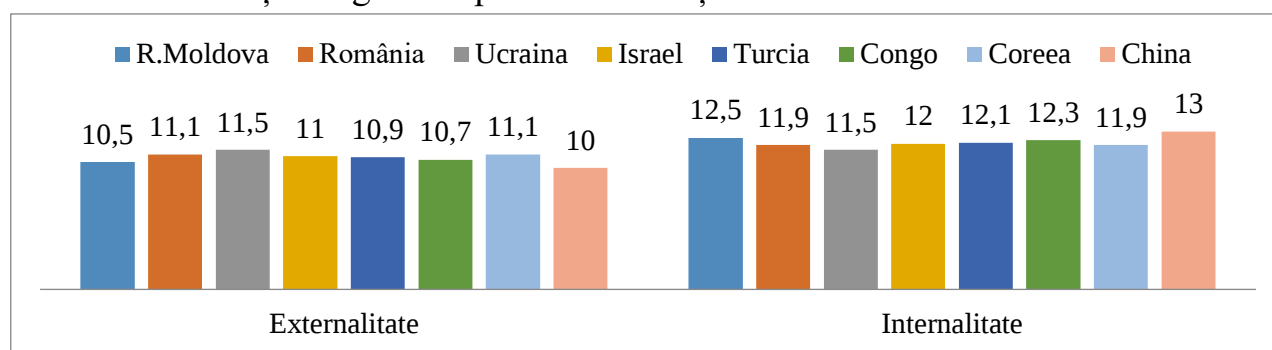

Fig. 2. Indici medii ai locului controlului

Faptul că aproape jumătate dintre studenți prezintă un loc de control mixt sugerează un profil echilibrat, în care percepțiile despre control sunt nuanțate și influențate de interacțiunea dintre factori interni (motivație, autoeficacitate) și externi (suport social, structura instituțională).

Literatura de specialitate oferă un cadru interpretativ solid pentru aceste rezultate. Internalitatea este corelată cu valori specifice culturilor occidentale – autonomie, inițiativă, responsabilitate personală –, în timp ce externalitatea este favorizată în contexte culturale în care conformarea la norme sociale, interdependența și susținerea grupului sunt prioritare [34, 47, 55, 58]. Criza identitară asociată tranziției culturale poate accentua percepția lipsei de control personal, determinând o deplasare temporară spre locul extern.

Prin urmare, locul controlului se dovedește a fi un indicator psihologic valoros pentru înțelegerea modului în care studenții internaționali se adaptează la cerințele mediului academic și sociocultural al țării gazdă. Chiar dacă orientarea internă domină în ansamblul eșantionului, influențele culturale, etapa formativă și experiențele de tranziție interculturală modelează percepția asupra controlului personal. Interpretarea acestor tendințe oferă baza conceptuală necesară pentru formularea unor intervenții diferențiate de sprijin, orientate spre consolidarea responsabilității personale și reducerea percepției de dependență de factori externi în procesul adaptării psihosociale.

În continuarea subcapitolului au fost analizate distanțele de contact social (DCS) în rândul studenților internaționali și autohtoni, utilizând Scala lui Bogardus. Această scală măsoară nivelul de acceptare socială prin prisma gradului de apropiere sau respingere în relațiile interculturale. Rezultatele obținute indică diferențe semnificative între cele două grupuri de studenți, confirmând ipoteza conform căreia studenții

internaționali manifestă un nivel mai ridicat al distanțelor sociale față de ceilalți (Ipoteza 3).

Figura 3 prezintă comparativ distanțele sociale exprimate în scoruri medii față de cetățenii din opt naționalități. Se observă clar că studenții autohtoni manifestă o apropiere mai mare față de cetățenii Republicii Moldova ($M=1,3$), României ($M=1,8$) și Ucrainei ($M=1,9$), în timp ce scorurile pentru China, Israel, Congo, Coreea și Turcia depășesc pragul de 3,0 – indicând o distanță socială mai ridicată. În cazul studenților internaționali, scorurile sunt mai echilibrate, dar rămân mai mari în ansamblu, cu valori între 2,6 și 3,8. Cele mai mari distanțe sunt înregistrate față de cetățenii Chinei ($M=3,8$), iar cele mai mici față de Republica Moldova ($M=3,0$) și Ucraina ($M=2,6$).

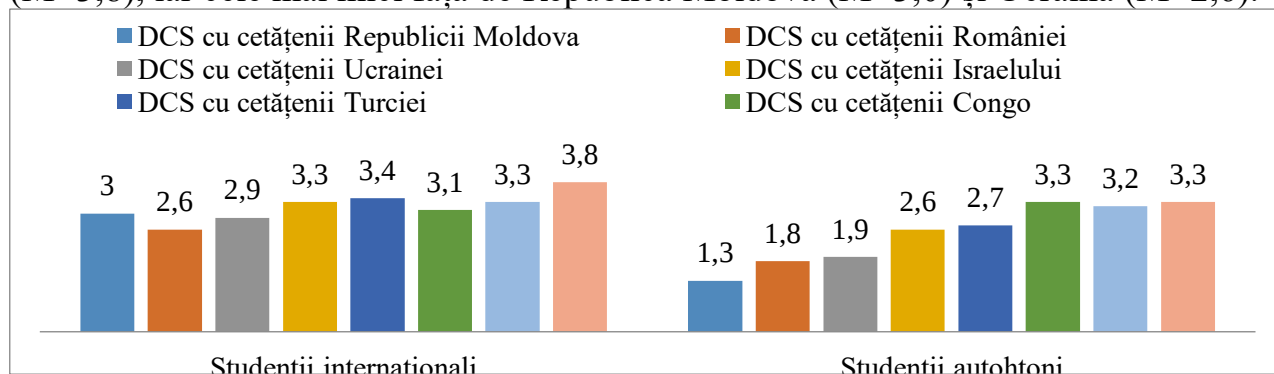

Fig. 3. Distanțele de contact social ale studenților internaționali și autohtoni - medii

Diferențele între cele două grupuri sunt statistic semnificative pentru majoritatea categoriilor ($p<0,001$), cu excepția interacțiunilor cu cetățeni din Coreea, China și Congo – cazuri în care nivelul scăzut al interacțiunilor directe sau necunoașterea culturii pot contribui la stabilirea unor scoruri mai puțin diferențiate. Factorul gen nu influențează semnificativ distanțele sociale, deși se remarcă o tendință mai pronunțată spre deschidere în rândul studentelor.

În schimb, anul de studii influențează considerabil percepția distanțelor sociale. Studenții din anii II și III manifestă scoruri mai reduse comparativ cu cei din anul I ($p<0,01$), în special față de grupurile mai îndepărtate cultural: Israel, China, Coreea, Turcia, Congo. Această evoluție sugerează o ajustare progresivă la mediul intercultural, influențată de expunerea socială și experiența acumulată.

Analiza pe grupe de naționalități arată variații relevante. Studenții internaționali din România și Ucraina prezintă distanțe sociale scăzute față de concetățeni ($M=1,0$) și moldoveni, confirmând apropierea lingvistică și culturală. În schimb, studenții din Israel, China, Coreea sau Congo indică apropiere maximă față de proprii compatrioți, dar distanțe semnificative față de alte grupuri etnice ($p<0,001$). Relațiile reciproce între anumite grupuri – de exemplu, China–Coreea – se disting prin distanțe reduse, reflectând o familiaritate culturală și experiențe comune.

Aceste date sugerează că distanțele de contact social sunt influențate de mai mulți factori: gradul de expunere interculturală, cunoașterea limbii, experiențele anterioare și stereotipurile culturale. Astfel, trăsături precum extraversia și agreabilitatea favorizează apropierea relațională, în timp ce incertitudinea culturală și lipsa resurselor lingvistice amplifică distanțarea socială.

Explorarea relației dintre locul controlului și distanțele sociale a oferit perspective suplimentare asupra mecanismelor de adaptare. S-a constatat că un loc al controlului intern se corelează negativ cu distanțele sociale față de cetățenii țării gazdă ($r = -0,474$; $p < 0,05$) și ai țării de origine ($r = -0,538$; $p < 0,01$), ceea ce înseamnă că studenții care se percep ca fiind responsabili de propriile reușite sunt și cei mai deschiși în construirea relațiilor interculturale. În schimb, un loc al controlului extern prezintă o corelație negativă doar față de distanța socială față de compatrioți ($r = -0,413$; $p < 0,05$), reflectând o tendință de retragere și menținere a unui spațiu social protejat în mediile necunoscute.

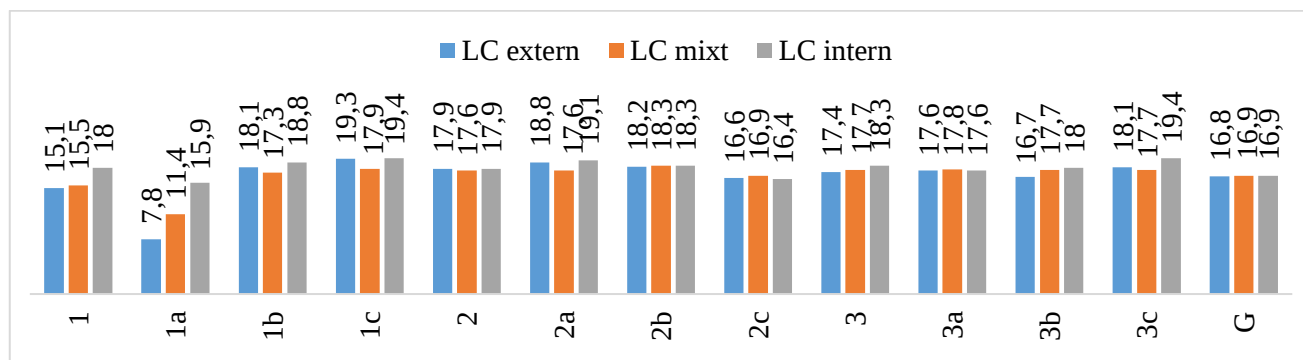
Aceste constatări *infirmă Ipoteza 2, care presupunea o predominanță a locusului extern la studenții internaționali – distribuția fiind relativ echilibrată*. În schimb, *Ipoteza 4 este validată: se confirmă existența unei corelații inverse între internalitate și distanțele sociale*. Aceasta sugerează că percepția responsabilității personale contribuie la o mai bună integrare socială și deschidere interculturală.

În concluzie, subcapitolul evidențiază relația profundă dintre trăsăturile individuale (în special locul controlului) și strategiile de adaptare socială ale studenților internaționali, conturând profiluri psihosociale relevante pentru intervențiile educaționale și de consiliere. În acest context, dezvoltarea unor programe instituționale axate pe reducerea distanțelor de contact social, promovarea competențelor interculturale și susținerea locusului intern devine o direcție esențială pentru facilitarea integrării și a bunăstării studenților internaționali.

Subcapitolul 2.4 – Raportul dintre adaptarea psihosocială a studenților internaționali cu locul controlului și distanțele de contact social, analizează interacțiunea dintre trei variabile esențiale ale procesului de integrare în medii educaționale interculturale: adaptarea psihosocială, locul controlului și distanțele de contact social. Scopul acestui compartiment este de a evidenția în ce măsură structurile de personalitate și percepția apropierii față de grupurile sociale din țara gazdă sau din alte țări influențează succesul adaptativ al studenților internaționali.

Analiza scorurilor medii la Chestionarul AMSSA (Fig. 4) indică diferențe relevante în funcție de locul controlului. Studenții internaționali cu un loc al controlului intern au înregistrat cele mai ridicate scoruri în adaptarea psihosocială ($M=20,7$), comparativ cu cei cu loc mixt ($M=19,6$) și extern ($M=18,5$). Diferențele sunt marcate în mod special la nivel macrosocial – în satisfacerea necesităților sociocomunicative ($p < 0,01$), ecosociale ($p=0,03$) și socioeconomice. De asemenea, studenții cu internalitate au demonstrat o gestionare superioară a timpului personal ($M=21,0$ față de $M=19,4$ pentru cei cu locus extern), ceea ce reflectă o mai bună capacitate de autoreglare și prioritizare a activităților academice și personale.

Analiza corelațională (coeficienți Pearson) susține aceste constatări. Internalitatea corelează pozitiv și semnificativ cu toate dimensiunile adaptării psihosociale: $r=0,744$ pentru necesități socioeconomice, $r=0,856$ pentru adaptare mezosocială, $r=0,914$ pentru identificare profesională și $r=0,984$ pentru scorul global al adaptării ($p < 0,01$). În schimb, în cazul studenților cu locus extern, corelațiile sunt semnificativ mai scăzute ($r \approx 0,456-0,497$), indicând o adaptare mai modestă, adesea fragmentară.

Notă explicativă. 1. Adaptare la nivel macrosocial, 1a. Satisfacerea necesităților sociocomunicative, 1b. Satisfacerea necesităților ecosociale, 1c. Satisfacerea necesităților socioeconomice; 2. Adaptare la nivel mezosocial, 2a. Satisfacerea necesităților de comunicare cu prietenii și rudele, 2b. Satisfacerea necesităților de comunicare cu colegii de facultate, 2c. Satisfacerea necesităților de comunicare cu cadrele didactice; 3. Adaptare la nivel microsocal, 3a. Satisfacerea necesităților de identificare profesională, 3b. Satisfacerea necesităților de formare profesională, 3c. Satisfacerea necesităților de management al timpului personal; G - Scor total pentru adaptare psihosocială

Fig. 4. Scorurile medii la Chestionarul AMSSA pentru studenții internaționali cu locul controlului diferit

Pe de altă parte, distanțele de contact social (DCS) s-au dovedit predictori complementari ai adaptării. Fig. 5 prezintă distribuția tipurilor de relații acceptate de studenții internaționali. Aproape 97,5% dintre aceștia mențin relații apropiate cu conaționalii, în timp ce față de cetățenii țării-gazdă deschiderea este mai moderată: doar 15,1% acceptă relații de căsătorie, 28,3% prietenie, iar 6,9% exprimă o relaționare limitată (turiști). Relațiile cu cetățeni ai altor țări sunt marcate de prudență – doar 3,1% acceptă căsătoria, iar 13,2% prietenia.

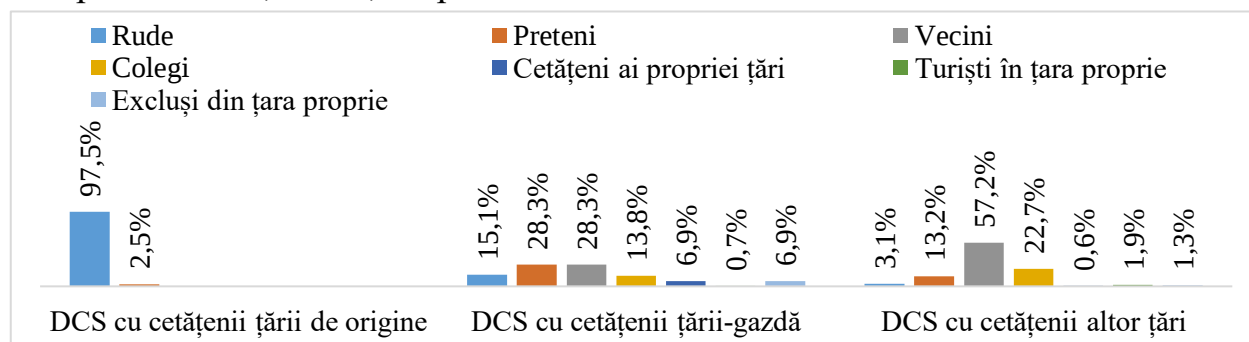

Fig. 5. Diversitatea distanțelor de contact social ale studenților internaționali

Corelațiile dintre distanțele de contact social și adaptarea psihosocială confirmă că deschiderea relațională contribuie semnificativ la integrare. Distanțele reduse față de cetățenii țării-gazdă se asociază pozitiv cu satisfacerea nevoilor sociocomunicative ($r=0,497$; $p=0,013$), ecosociale ($r=0,497$; $p=0,013$), socioeconomice ($r=0,488$; $p=0,018$) și cu adaptarea macrosocială ($r=0,459$; $p=0,045$). De asemenea, apropierea față de colegii de facultate ($r=0,519$; $p=0,006$) și claritatea în identificarea profesională ($r=0,509$; $p=0,008$) sunt corelate semnificativ cu o integrare mai bună.

În acest context, *Ipoteza 5, conform căreia un loc intern al controlului și distanțe sociale reduse corelează pozitiv cu o adaptare psihosocială eficientă, este parțial confirmată. Studenții internaționali care prezintă internalitate și deschidere interculturală înregistrează scoruri superioare la toate dimensiunile adaptării, în special la cele microsociale și macrosociale. Distanțele sociale față de alți internaționali nu se corelează semnificativ cu adaptarea ($p>0,05$), ceea ce indică*

faptul că apropierea de conaționali nu este un predictor puternic al succesului adaptativ în mediul academic local.

În concluzie, datele capitolului 2 indică faptul că adaptarea psihosocială a studenților internaționali este profund influențată de modul în care aceștia percep controlul asupra propriei vieți și de deschiderea față de interacțiunea cu grupurile din țara gazdă. Internalitatea și apropierea socială funcționează ca resurse semnificative pentru echilibrul personal și performanța academică. Rezultatele susțin implementarea unor intervenții educaționale și psihosociale centrate pe dezvoltarea autonomiei, responsabilității personale și abilităților de comunicare interculturală, în scopul facilitării integrării studenților internaționali în contextul socio-academic moldovenesc.

Capitolul 3 – Rolul structurilor universitare și impactul programului de intervenție psihosocială în adaptarea psihosocială a studenților internaționali, se axează pe evaluarea contribuției directe a intervenției psihosociale structurate asupra procesului de adaptare al studenților internaționali. Capitolul reflectă dinamica adaptării în relație cu solicitările academice și cu noul context sociocultural din Republica Moldova, prin prisma unei cercetări formative și de control desfășurate în cadrul instituției universitare. Analiza vizează atât acțiunea sistemelor de sprijin instituțional, cât și efectele unui program specific de consiliere și facilitare a integrării.

Subcapitolul 3.1 – Cercetarea dinamicii adaptării la mediul nou sociocultural și solicitările academice a studenților internaționali în vederea proiectării programului de intervenție psihosocială, oferă baza teoretico-practică pentru elaborarea intervenției psihosociale. Premisa de la care pornește acest demers este că adaptarea psihosocială a studenților internaționali implică două dimensiuni interdependente – adaptarea socioculturală și cea academică – ambele fiind influențate de factori precum distanța culturală față de populația gazdă, barierele lingvistice, necunoașterea sistemului de învățământ local și dificultatea construirii unor rețele sociale funcționale.

Scopul cercetării formative a fost elaborarea, implementarea și validarea unui program de intervenție psihosocială destinat ameliorării adaptării psihosociale a studenților internaționali, prin activarea resurselor personale și reducerea obstacolelor de integrare. Ipoteza acestei etape a presupus că aplicarea unui astfel de program, structurat pe dimensiunile socioculturală și academică ale adaptării, va genera o dinamică pozitivă în nivelurile de adaptare, inclusiv prin reducerea distanțelor de contact social cu reprezentanții culturii gazdă – aspect considerat esențial pentru integrare.

Programul a fost organizat în patru etape succesive:

- 1) identificarea resurselor și dificultăților în procesul de adaptare;
- 2) elaborarea intervenției psihosociale (pe baza rezultatelor obținute);
- 3) implementarea propriu-zisă – constând în 16 sesiuni de consiliere de grup și activități de facilitare interculturală;
- 4) evaluarea eficacității printr-un studiu de control și analiza datelor follow-up.

În faza inițială, a fost realizată o investigare calitativă prin intermediul unui interviu semistructurat, aplicat unui eșantion de 20 de studenți internaționali, aflați în al doilea an de ședere în Republica Moldova. Criteriile de includere în eșantion au fost: lipsa experienței anterioare de studii în străinătate, necunoașterea limbii române la momentul sosirii, statutul de student în ciclul licență și participarea la cursurile introductive de limbă și cultură română.

Interviurile au reliefat un spectru larg de dificultăți adaptative: confuzie legată de funcționarea sistemului universitar, barieră lingvistică persistentă, organizare deficitară a timpului de studiu, dar și probleme de integrare socială – precum percepția de excludere, lipsa sprijinului emoțional, dificultatea formării relațiilor de încredere și oboseala acumulată. În paralel, au fost identificate resurse personale solide: motivație academică intrinsecă, asumarea conștientă a deciziei educaționale, interes pentru dezvoltare personală, precum și responsabilitate față de propria traiectorie formativă (Fig. 6).

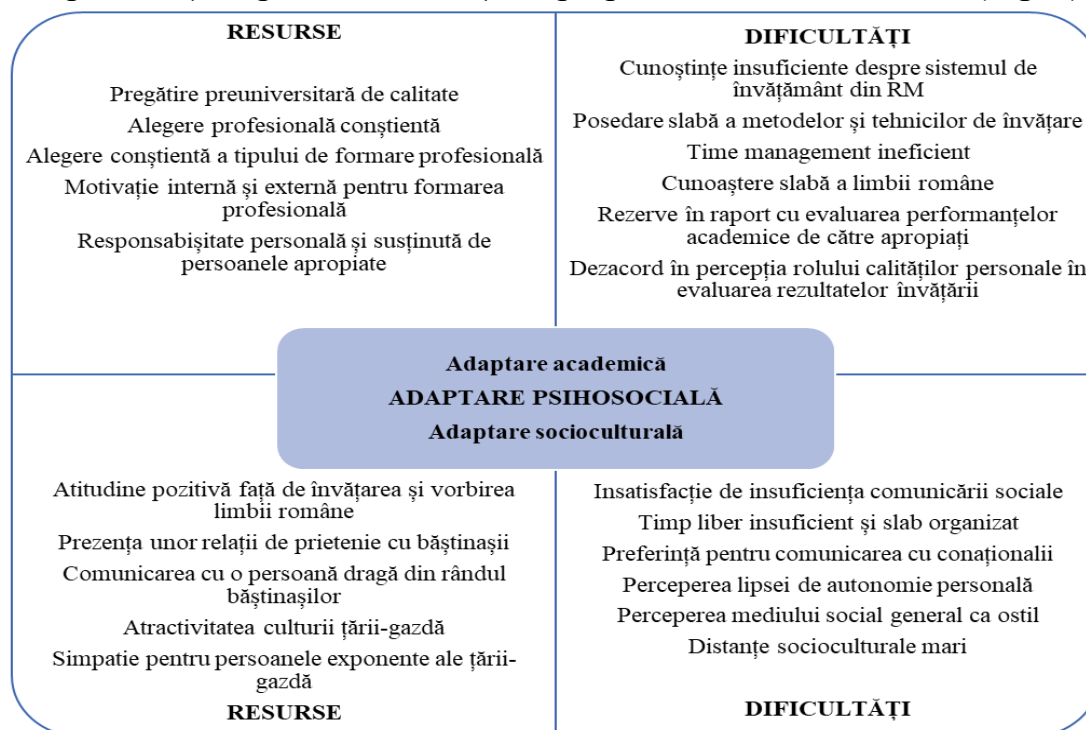

Fig. 6. Resurse și dificultăți ale adaptării psihosociale a studenților internaționali

Aceste constatări au constituit punctul de plecare pentru fundamentarea metodologiei și conținutului programului de intervenție psihosocială, ce urmează a fi detaliat în subcapitolele ulterioare. Programul a fost conceput ca o formă complementară de suport psihologic și educațional, direcționat nu doar spre informare și acompaniere, ci și spre dezvoltarea de abilități adaptative și relaționale în context intercultural.

Subcapitolul 3.2 – Metodologia și designul programului de intervenție psihosocială în vederea adaptării psihosociale a studenților internaționali la solicitările academice și mediul nou sociocultural, prezintă fundamentarea conceptuală, organizatorică și metodologică a programului elaborat pentru a sprijini tranziția adaptativă a studenților internaționali în cadrul universitar și societal din Republica Moldova. Programul este construit pe convingerea că o adaptare psihosocială eficientă presupune nu doar însușirea de conținuturi academice și sociale, ci și dezvoltarea competențelor de autoreglare emoțională, autonomie și relaționare interculturală.

Pornind de la rezultatele cercetării de constatare și dificultățile exprimate de studenții internaționali în cadrul interviurilor calitative – precum barierele lingvistice, dificultățile în înțelegerea sistemului de învățământ, nesiguranța culturală și lipsa relațiilor de sprijin – programul a fost structurat în jurul a patru componente metodologice: (1) elaborarea designului programului, prin integrarea rezultatelor empirice și a nevoilor identificate; (2) selecția metodelor și tehnicilor de intervenție,

adaptate obiectivelor de dezvoltare psihosocială; (3) stabilirea principiilor organizatorice și etice, respectând principiile non-directivității, empatiei și participării active; (4) evaluarea eficienței, prin aplicarea unui model quasi-experimental cu grup de control și grup experimental.

Scopul general al programului a fost dezvoltarea resurselor adaptative individuale și reducerea dificultăților de integrare academică și socioculturală, în vederea consolidării adaptării psihosociale. Activitățile s-au desfășurat pe parcursul a 16 ședințe săptămânale, între noiembrie 2018 și aprilie 2019, fiind urmate de o sesiune de follow-up în octombrie 2019 pentru analiza sustenabilității efectelor.

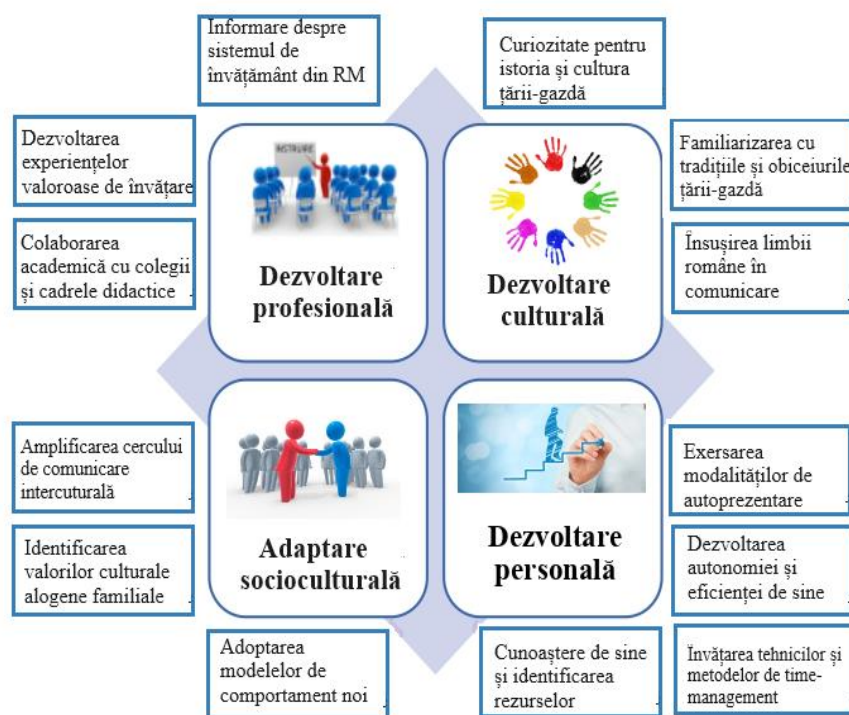

Fig. 7. Modelul tematic al programului de intervenție psihosocială, construit în baza resurselor și dificultăților de adaptare psihosocială identificate prin cercetare

Modelul tematic al programului (Fig. 7) a fost fundamentat pe patru domenii intercorelate: (1) dezvoltare profesională: vizând informarea despre sistemul de învățământ din republica moldova, colaborarea academică și valorizarea experiențelor de învățare; (2) dezvoltare culturală: încurajând curiozitatea față de cultura gazdă, familiarizarea cu tradițiile locale și însușirea limbii române; (3) adaptare socioculturală: axată pe extinderea cercului de comunicare, identificarea valorilor și modelelor de comportament alogene, și adoptarea acestora într-un mod funcțional; (4) dezvoltare personală: sprijinind autorefecția, identificarea resurselor interne, exersarea abilităților de autoprezentare și gestionarea timpului (time-management).

Metodologia aplicată a inclus o combinație de metode interactive și expresive, precum: exerciții de grup (brainstorming, simulări, jocuri de rol); tehnici narative și de reflecție (povestiri dirijate, scaunul gol); studii de caz și exerciții de autoevaluare, toate desfășurate într-un cadru de învățare participativ, cu accent pe suportul emoțional reciproc.

Instrumentele de evaluare au fost: Chestionarul AMSSA – pentru măsurarea adaptării la cele trei niveluri socio-academice; Scala distanțelor sociale (Bogardus) – pentru evaluarea relațiilor interculturale; Scala Locus of Control (Rotter) – utilizată pentru omogenizarea inițială a grupurilor și pentru analiză de corelație.

Cele două grupuri formate au inclus câte 10 studenți internaționali din Israel, Congo și Turcia, studenți ULIM din diverse facultăți. Rezultatele inițiale ale evaluării au indicat niveluri scăzute de adaptare la nivel macrosocial și dificultăți semnificative în integrarea profesională și gestionarea timpului. De asemenea, distanțele sociale exprimate față de populația locală au evidențiat o integrare limitată în comunitatea universitară.

Această etapă a furnizat premisele necesare pentru evaluarea ulterioară a eficienței intervenției, prin compararea evoluției scorurilor între grupuri și analiza semnificației schimbărilor observate. Rezultatele au fost centrate pe impactul programului psihosocial și sustenabilitatea efectelor sale asupra adaptării internaționale în medii educaționale multiculturale.

Subcapitolul 3.3 – Evaluarea eficienței programului de intervenție psihosocială, este consacrat analizei comparative a impactului programului de intervenție psihosocială implementat în grupul experimental (GE), raportat la dinamica observată în grupul de control (GC), utilizând instrumentele validate în faza de constatare. Obiectivul central l-a constituit examinarea eficienței intervenției în optimizarea adaptării psihosociale a studenților internaționali, cu accent pe dimensiunile socioculturale și academice, dar și pe reducerea distanțelor de contact social față de exponenții țării-gazdă.

Evaluarea distanțelor de contact social. Datele obținute prin aplicarea Scalei distanțelor sociale (Bogardus) relevă o diminuare semnificativă a distanțelor percepute de către studenții internaționali din GE. De exemplu, scorurile privind acceptarea cetățenilor Republicii Moldova au scăzut de la media 3,4 (relații formale) la 1,8 (relații de prietenie apropiată), confirmând o creștere substanțială a deschiderii interculturale. Reduceri similare, cu semnificație statistică ($p < 0,05$), au fost înregistrate și pentru alte naționalități, inclusiv România, Israel, China și Coreea. În schimb, în grupul de control, deși s-au observat ușoare îmbunătățiri, acestea nu au atins pragul de semnificație statistică în majoritatea categoriilor.

Tabelul 1. Compararea statistică a distanțelor de contact social adoptate de studenții internaționali – test-retest în GE și diferențe GE vs. GC la retest

Cetățeni	Z Wilcoxon	p Wilcoxon	U Mann-Whitney	Z Mann-Whitney	p asimptotic	p exact
Republica Moldova	-2.388	.017	48.000	-0.170	.865	.912 ^b
România	-2.401	.016	21.500	-2.297	.022	.029 ^b
Ucraina	-1.620	.105	44.000	-0.598	.550	.684 ^b
Israel	-1.826	.068	20.500	-2.362	.018	.023 ^b
Turcia	-1.000	.317	49.500	-0.041	.967	.971 ^b
Congo	-2.214	.027	37.500	-1.000	.317	.353 ^b
Coreea	-2.694	.007	29.000	-1.664	.096	.123 ^b
China	-2.692	.007	36.500	-1.055	.292	.315 ^b
Alte țări	—	—	15.000	-2.686	.007	.007 ^b

Note:

a. Wilcoxon Signed Ranks Test (test-retest, GE); Mann-Whitney U (comparare GE–GC, retest)

b. Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)], not corrected for ties

Comparația post-test între GE și GC a relevat diferențe semnificative privind distanțele sociale față de cetățenii României ($p = 0,022$), Israelului ($p = 0,018$) și altor țări ($p = 0,007$), ceea ce sugerează că intervenția a contribuit la reducerea barierelor interculturale și la facilitarea apropierii sociale. Datele detaliate sunt prezentate în Tabelul 1, care sintetizează rezultatele testelor Wilcoxon și Mann-Whitney aplicate.

Evaluarea adaptării psihosociale. Pentru evaluarea calității adaptării psihosociale a studenților, a fost utilizat chestionarul AMSSA. În cadrul grupului experimental s-au constatat îmbunătățiri semnificative pe toate cele trei niveluri analizate – macrosocial, mezosocial și microsocial. Astfel, adaptarea la nivel macrosocial a crescut de la 12,2 la 17,4, iar adaptarea microsocială de la 14,7 la 20,9, modificări susținute statistic ($p < 0,01$). În GC, creșterile au fost modeste, iar unele dimensiuni nu au suferit variații semnificative.

Tabelul 2. Compararea statistică a dimensiunilor adaptării psihosociale – test-retest în GE și diferențe GE–GC în retest

Dimensiuni / Indicatori	Z Wilcoxon	p Wilcoxon	U Mann-Whitney	Z Mann-Whitney	p asimptotic	p exact
1a. Satisfacerea necesităților sociocomunicative	-2.313	0.021	24.000	-2.073	0.038	.050 ^b
1b. Satisfacerea necesităților ecosociale	-2.502	0.012	24.000	-2.064	0.039	.050 ^b
1c. Satisfacerea necesităților socioeconomice	-2.818	0.005	47.000	-0.232	0.816	.853 ^b
1. Adaptare la nivel macrosocial	-2.820	0.005	25.500	-1.873	0.061	.063 ^b
2a. Comunicarea cu prietenii și rudele	-1.841	0.066	48.500	-0.115	0.908	.912 ^b
2b. Comunicarea cu colegii de facultate	-2.805	0.005	25.000	-1.923	0.055	.063 ^b
2c. Comunicarea cu cadrele didactice	-2.095	0.036	18.000	-2.435	0.015	.015 ^b
2. Adaptare la nivel mezosocial	-2.601	0.009	19.000	-2.362	0.018	.019 ^b
3a. Identificarea profesională	-2.810	0.005	40.500	-0.726	0.468	.481 ^b
3b. Formarea profesională	-2.803	0.005	31.500	-1.418	0.156	.165 ^b
3c. Managementul timpului personal	-2.812	0.005	24.500	-1.954	0.051	.049 ^b
3. Adaptare la nivel microsocial	-2.807	0.005	26.500	-1.789	0.074	.075 ^b
G – Scor total pentru adaptarea psihosocială	-2.803	0.005	18.500	-2.387	0.017	.015 ^b

Note:

a. Test Wilcoxon: comparație test-retest (grup experimental – GE)

b. Test Mann-Whitney: comparație scoruri retest între GE și GC

p exact: [2(1-tailed Sig.)], necorectat pentru legături (ties)*

Analiza diferențelor între GE și GC în post-test a evidențiat efecte semnificative ale programului asupra următoarelor dimensiuni: satisfacerea nevoilor sociocomunicative și ecosociale, comunicarea cu cadrele didactice și scorul general al adaptării psihosociale. Aceste constatări susțin ipoteza privind eficiența intervenției și sunt reflectate sintetic în Tabelul 2.

Rezultatele evaluării follow-up. Pentru a verifica sustenabilitatea schimbărilor, la cinci luni de la finalizarea intervenției a fost realizată o evaluare follow-up în grupul

experimental. Rezultatele au indicat menținerea progreselor înregistrate, cu stabilizarea scorurilor și chiar creșteri adiționale în unele dimensiuni ale adaptării psihosociale, în special în zona relațiilor sociale și a autoreglării. Acest fapt confirmă durabilitatea efectelor și robustețea metodologică a intervenției propuse.

Analiza integrată a rezultatelor evidențiază faptul că intervenția psihosocială de grup este o metodă eficientă pentru susținerea procesului de adaptare a studenților internaționali în contexte educaționale multiculturale. Programele structurate, care dezvoltă abilități sociale, reduc anxietatea, sprijină autoreglarea și promovează interacțiunea interculturală pozitivă, contribuie substanțial la integrarea reușită și la bunăstarea acestora. Aceste constatări fundamentează recomandarea extinderii și instituționalizării unor astfel de programe în cadrul universităților care găzduiesc studenți internaționali.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

În concordanță cu tema, ipoteza, scopul și obiectivele tezei, au fost formulate concluzii care reflectă cele mai importante **rezultate științifice obținute**.

1. *Clarificarea conceptului de adaptare psihosocială* a studenților internaționali a permis evidențierea caracterului său multidimensional și dinamic, reflectat prin integrarea în valorile, normele și cerințele comunității gazdă (adaptare socioculturală), concomitent cu adaptarea la sistemul educațional local (adaptare academică). Adaptarea este influențată semnificativ de capitalul social și de procesul inițial de socializare (subcap. 1.1–1.3) [82, 88, 89], precum și de factori precum competența lingvistică, stilurile de comunicare, condițiile economice și factori intrapsihici precum izolarea, stima de sine scăzută și sentimentul de inacceptare. De asemenea, locul controlului s-a dovedit un predictor esențial al adaptării, influențând modul de gestionare a incertitudinii și nivelul de apropiere socială față de exponenții culturii gazdă (subcap. 1.4) [80, 84], inclusiv prin relația sa cu distanțele de contact social [79, 81, 86].

2. *Analiza comparativă a nivelului de adaptare psihosocială* între studenții internaționali și cei autohtoni, pe baza aplicării chestionarului AMSSA, a confirmat prezența unor dificultăți accentuate pentru studenții internaționali, în special la nivel macrosocial – în satisfacerea necesităților sociocomunicative, ecosociale și socioeconomice – și parțial la nivel mezosocial, în comunicarea cu cadrele didactice și prietenii (subcap. 2.3) [76, 82]. În schimb, adaptarea la nivel microsocal nu a înregistrat diferențe semnificative, fiind susținută de o motivație profesională clar conturată. Locul controlului corelează atât cu nivelul de integrare socioculturală, cât și cu distanțele de contact social [80, 84], iar proveniența culturală a studenților influențează substanțial procesul adaptativ [79, 81, 83, 86, 88].

3. *Programul de intervenție psihosocială*, elaborat în baza rezultatelor cercetării de constatare și a interviurilor exploratorii (subcap. 3.1) [76, 77, 82], a fost structurat pe patru direcții tematice: dezvoltare profesională, culturală, personală și adaptare socioculturală. Activitățile de consiliere de grup au contribuit la reducerea dificultăților, la activarea resurselor personale și la consolidarea rețelelor sociale. Analiza statistică test–retest și evaluarea follow-up au demonstrat eficiența programului în îmbunătățirea adaptării psihosociale a participanților, cu rezultate semnificativ mai bune față de grupul de control. Programul s-a dovedit superior inițiativelor generale universitare care nu presupun implicarea activă a studenților și adaptarea la particularitățile acestora (subcap. 3.3).

4. *Rezultatele cercetării au fundamentat recomandări aplicative* orientate spre dezvoltarea serviciilor instituționale de sprijin pentru studenții internaționali din universitățile Republicii Moldova. Acestea vizează: elaborarea de programe personalizate de intervenție psihosocială, instruirea personalului academic în domeniul comunicării interculturale, crearea de instrumente de monitorizare continuă a adaptării psihosociale, precum și diversificarea sprijinului oferit în cadrul centrelor universitare de consiliere și orientare.

Confirmarea ipotezei tezei evidențiază faptul că adaptarea psihosocială a studenților internaționali poate fi susținută eficient prin intervenții specializate, care contribuie la reducerea distanțelor sociale, întărirea relațiilor academice și dezvoltarea unei integrări echilibrate în cultura gazdă. În acest proces, locul controlului se dovedește a fi o trăsătură individuală esențială, capabilă să potențeze sau să limiteze capacitatea de adaptare în contexte educaționale multiculturale.

Limite ale cercetării. Cercetarea prezintă anumite limite metodologice, derivând din dimensiunea redusă și specificitatea eșantionului, care include doar studenți internaționali dintr-o singură instituție de învățământ superior din Republica Moldova. Prin urmare, extinderea concluziilor la alte populații trebuie făcută cu prudență. Totodată, evenimentele externe (pandemia COVID-19, conflictele din Ucraina și Israel) au împiedicat colectarea de date suplimentare, limitând includerea unor noi categorii de studenți (ex. India), care au sosit în Republica Moldova în perioada cercetării. Aceste aspecte subliniază oportunitatea și necesitatea continuării investigațiilor în această direcție, pe eșantioane mai largi și în contexte instituționale și culturale variate.

Pe baza rezultatelor obținute, au fost formulate recomandări practice la două niveluri: **instituțional** și **guvernamental**. Pentru **instituțiile universitare**, se recomandă: (1) implementarea programelor de orientare culturală, lingvistică și academică încă din primul semestru; (2) integrarea tematicii comunicării interculturale în curriculumul academic și extracurricular (cu tutorii, în cămine etc.); (3) organizarea grupurilor de mentorat cu implicarea studenților autohtoni și a internaționalilor din anii superiori; (4) amenajarea unui mediu de locuire sensibil la nevoile spirituale și culturale ale studenților străini; (5) furnizarea de ghiduri, materiale informative și calendare culturale; (6) continuarea și extinderea cursurilor de limba română și după anul pregătitor; (7) elaborarea de politici instituționale adaptate pentru recrutarea și integrarea internaționalilor.

Pentru **organele guvernamentale**, se propun: (1) politici educaționale și sociale dedicate integrării, incluzând cursuri de limbă, sprijin financiar și medii incluzive; (2) facilitarea cadrului legal pentru vize, permise de ședere și recunoașterea diplomelor; (3) promovarea mobilității academice prin acorduri internaționale; (4) alocarea de burse și subvenții pentru sprijinul financiar al studenților internaționali; (5) stimularea dialogului intercultural și a cooperării academice internaționale.

Direcțiile viitoare de cercetare includ: extinderea eșantionului pentru a reflecta o diversitate culturală mai amplă; realizarea de studii longitudinale pentru urmărirea adaptării psihosociale pe parcursul întregului ciclu universitar; desfășurarea de cercetări calitative, precum studii de caz, pentru explorarea profundă a factorilor personali și contextuali ai adaptării; consolidarea colaborărilor interdisciplinare care să integreze dimensiunile lingvistice, culturale și educaționale în analiza comprehensivă a acestui fenomen.

BIBLIOGRAFIE

1. Activitatea instituțiilor de învățământ superior în anul de studii 2023/24. In: *Statistica Moldovei. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova*. 19.12.2023. https://statistica.gov.md/ro/activitatea-institutiilor-de-invatamant-superior-in-anul-de-studii-202324-9454_60853.html (Accesat la 10.01.2024)
2. CERLAT, R. Adaptarea social-psihologică a cadrelor didactice stabile/instabile emoțional. In: *Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe ale Educației)*, 2018, nr. 5(115), pp. 149-156. ISSN 1857-2103.
3. CHELCEA, S. Atitudinile etnice ale românilor. In: S. Chelcea. *Personalitate și societate în tranziție*. București: Editura Știință și Tehnică S.A., 1994, pp. 227–240. ISBN: 973-96937-1-7
4. Ministerul Educației. *Raport privind starea învățământului superior din România 2018-2019*. București, 2019. https://edu.ro/sites/default/files/_fișiere/Minister/2019/Transparenta/Stare%20superior%202018-2019.pdf
5. PALADI, A. *Interconexiuni dintre stilul apreciativ și controlul psihologic la tineri*. Teză de doctor în psihologie. Chișinău, 2015. 157 p.
6. PALADI, O. *Orientările valorice și adaptarea psihosocială la vârsta adolescenței: Abordări teoretice*. Chișinău: Print-Caro SRL, 2021. 261 p. ISBN 978-9975-48-190-8.
7. PIAGET, G. *Psihologia inteligenței*. București: Editura Științifică, 1965. 222 p. (Fără ISBN)
8. PUZUR, E. Adaptarea psihosocială a studenților anului I din instituțiile de învățământ superior. Teza de doctor în psihologie. Chișinău, 2016. 178 p.
9. RUSNAC, S., MUSIENCO, N.. Calitatea vieții și adaptabilitatea studenților. In: *Asistența psihologică la etapa contemporană: realități și perspective*, Ed. 1, 21 octombrie 2022, Bălți. Bălți, Republica Moldova: Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creangă, 2022, pp. 243-252. ISBN: 978-9975-50-295-5
10. RUSNAC, S., ZMUNCILA, L., ALALI, A. Construirea, validarea și aprobarea Chestionarului de adaptare la mediul social și solicitările academice (AMSSA). In: *Preocupări contemporane ale științelor socio-umane. Materialele Conferinței Științifice Internaționale prilejuite aniversării a 15 ani de la fondarea Facultății Psihologie, Științe ale Educației și Asistență Socială. Ediția a VI-a – Mentalități ale societății în transformare*. Chișinău, 11-12 decembrie, 2015. Vol. 1. Chișinău: Tipogr. Biodesign, 2016, pp. 265-274. ISBN: 978-9975-933-79-7
11. ABRAHAM, D., BĂDESCU, I., CHELCEA, S. *Interethnic Relations in Romania. Sociological diagnosis and evaluation of tendencies*. Cluj-Napoca: Editura Carpatina, 1995. 454 p. ISBN: 973-97325-2-6
12. ADLER, A. *The Individual Psychology of Alfred Adler: A Systematic Presentation in Selections from His Writings*. Ansbacher, H, L., Ansbacher, R. R. (Eds.). New York: Harper & Row, 1964. 528 p. ISBN: 0061311545
13. ALHARBI, E. S., SMITH, A. P. Review of the literature on stress and wellbeing of international students in English-speaking countries. In: *International Education Studies*, 2018, 11, pp. 22–44. ISSN: 1913-9020
14. ALLPORT, G.W. *Becoming Basic Considerations for a Psychology of Personality* [M]. New Haven: Yale University Press, 1955. 106 p. ISBN: 978-0300002645
15. AN, R., CHIANG, S. Y. International students' culture learning and cultural adaptation in China. In: *Journal of multilingual and multicultural development*, 2015, 36(7), pp. 661-676. ISSN: 0143-4632
16. ANDERSON, A., HAMILTON, R. Locus of Control, Self-Efficacy, and Motivation in Different Schools: Is moderation the key to success? In: *Educational Psychology*, 2005, 25(5), pp. 517-535. ISSN: 1040-726X. Available from: https://www.researchgate.net/publication/241333664_Locus_of_Control_Self (vizitat la 13.09.2019)
17. BANDURA, A. Toward a psychology of human agency. In: *Perspectives on psychological science*, 2006, 1 (2), pp. 164-180. ISSN: 1745-6916
18. BERRY, J. W. Immigration, acculturation and adaptation (Lead article). In: *Applied Psychology: An International Review*, 1997, 46 (1), pp. 5-68. ISSN: 0269-994X

19. BERRY, J. W., PHINNEY, J. S., SAM, D. L., VEDDER, P. Immigrant youth: Acculturation, identity, and adaptation. In: *Applied Psychology*, 2006, 55, pp. 303-332. ISSN: 0269-994X
20. BETHEL, A., WARD, C., FETVADJIEV, V. H. Cross-Cultural Transition and Psychological Adaptation of International Students: The Mediating Role of Host National Connectedness. In: *Frontiers in education*, 2020, 5:539950. ISSN: 2504-284X. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/educ.2020.539950/full>
21. BLACK, J.S. Locus of control, social support, stress and adjustment in international transfers. In: *Asia Pacific Journal of Management*, 1990, 7, p. 1-29. ISSN: 0217-4561
22. BOGARDUS, E. S. A forty year racial distance study. Los Angeles: University of Southern California, 1967.
23. BRONFENBRENNER, U. Ecological models of human development. In: Cole, M. (Ed.). *Readings on the Development of Children*, 1993, pp. 37-43. ISBN: 0716724928
24. BROUGHAM, R. R., ZAIL, C. M., MENDOZA, C. M. et al. Stress, Sex Differences, and Coping Strategies Among College Students. In: *Current Psychology*, 2009, 28, pp. 85-97. iSSN: 1046-1310, 1936-4733 (Online)
25. BURGOON, J. K., DUNBAR, N. E., GILES, H. Interaction coordination and adaptation. In: J. K. Burgoon, N. Magnenat-Thalmann, M. Pantic, A. Vinciarelli (Eds.). *Social signal processing*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2017, pp. 78-96. ISBN: 9781107161269
26. CASTRO, V. S. *Acculturation and psychological adaptation*. Westport, CT: Greenwood Press, 2003. 232 p. ISBN-13 : 978-0313323270
27. COHEN, S., WILLS, T. A. Stress, social support, and the buffering hypothesis. In: *Psychological Bulletin*, 1985, 98, pp. 310-357. ISSN: 0033-2909
28. CREDE, M., NIEHORSTER, S. Adjustment to college as measured by the Student Adaptation to College Questionnaire: A quantitative review of its structure and relationships with correlates and consequences. In: *Educational Psychology Review*, 2012, 24(1), pp. 133–165. ISSN: 1040-726X. <https://doi.org/10.1007/s10648-011-9184-5>
29. DOROZHKIN, I. N., MAZITOVA, L. T. Problems of the social adaptation of foreign college students. In: *Russian Education and Society*, 2008, 50(2), pp. 23-30. ISSN: 1558-0423
30. DUCETTE, J., WOLK, S. Locus of control and extreme behavior. In: *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 1972, 39, p. 253-258. ISSN: 0022-006X
31. ELLIOTT, J. T. Locus of Control: Problem Children--Behavior modifications; behavior disorders in children – treatment. In: *British Journal of Counseling & Guidance*, 1977, 25, Issue 1, p. 27-47. ISSN: 0306-9885
32. ERIKSON, E. H. *Identity: Youth and Crisis*. New York: Norton, 1968. 336 p. ISBN: 0393010694
33. FABRIZIO, S. M., NEILL, J. T. Cultural adaptation in outdoor programming. In: *Australian Journal of Outdoor Education*, 2005, nr. 7/1, pp. 63-82. ISSN:1324-1486
34. FINDLEY, M. J., COOPER, H. M. Locus of control and academic achievement: A literature review. In: *Journal of Personality and Social Psychology*, 1983, 44, No. 2, pp. 419-427. ISSN: 0022-3514
35. FURNHAM A., BOCHNER S. *Culture shock. Psychological reactions to unfamiliar environments*. London: Methuen, 1986. 298 p. ISBN-10: 0416366708
36. GARDNER, A. The purpose of adaptation. In: *Interface Focus*, 2017, nr. 7 (5), pp. 1-7. ISSN 2042-8898. https://research-repository.standrews.ac.uk/bitstream/handle/10023/11524/Gardner_2017_Purpose_adaptation_20170005_CC.pdf?sequence=1&isAllowed=y
37. GULLAHORN, J. T., GULLAHORN, J. E. An extension of the U-curve hypothesis. In: *Journal of Social Issues*, 1963, 19(3), pp. 33–47. ISSN: 0022-4537 (print), 1540-4560 (web) <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1963.tb00447.x>
38. HARTMANN, H. *Ego psychology and the Problem of adaptation*. New York: Intl Universities Pr Inc., 1958. 121 p. ISBN-10: 0823616002, ISBN-13: 978-0823616008
39. JAKUBOWICZ, A. L'adaptation psychologique. In: *Encyclopædia Universalis*. Paris: Encyclopædia Universalis France, 2002, pp. 247-250. ISBN-10: 2852292815

40. KRAMPEN, G., WIEBERG, H. J. W. Three aspects of locus of control in German, American, and Japanese university students. In: *The Journal of Social Psychology*, 1981, 113, pp. 133-134. ISSN: 0022-4545
41. LAZARUS, R. S. *Emotion and Adaptation*. Oxford: Oxford University Press, 1994. 576 p. ISBN: 978-0195092660
42. LAZARUS, R. S., FOLKMAN, S. *Stress, appraisal, and coping*. New York: Springer, 2000. 445 p. ISBN 0826141927
43. LEUNG, C. The psychological adaptation of overseas and migrant students in Australia. In: *International Journal of Psychology*, 2001, 36, p. 251–259. ISSN: 1464066X, 00207594
44. LEWIN, K. *Field theory in social science: Selected Theoretical Papers*. Cartwright, D. (Ed.). New York: Harper & Row, 1951. 346 p. (Fără ISBN).
45. LUHMANN, M., HOFMANN, W., EID, M., LUCAS, R. E. Subjective well-being and adaptation to life events: A meta-analysis. In: *Journal of Personality and Social Psychology*, 2012, 102(3), pp. 592–615. ISSN: 0022-3514. <https://doi.org/10.1037/a0025948>
46. LYSGAARD, S. Adjustment in foreign society: Norwegian Fulbright grantees visiting the United States. In: *International Social Science Bulletin*, 1955, nr. 7, p. 45-51. (Fără ISSN)
47. MARKUS, H. R., KITAYAMA, S. Culture and the self: Implications for cognition, emotion, and motivation. In: R. F. Baumeister (Ed.). *The self in social psychology*, New York; Psychology Press, 1999, pp. 339-371. ISBN: 978-0863775734
48. MASLOW, A. *Motivation and Personality*. Harper-Collins, 1987. 336 p. ISBN: 978-0060419875
49. MONTGOMERY, M. J., CÔTÉ, J. E. College as a transition to adulthood. In: G. R. Adams, M. D. Berzonsky (Eds.). *Blackwell handbook of adolescence*. Malden, MA: Blackwell Publishing, 2003, pp. 149–172. ISBN-10: 9781405133029
50. MORAN, E. F. *Human adaptability. An Introduction to Ecological Anthropology*. New York: Routledge, 2007. 496 p. ISBN: 9780813343679
51. NICOLAS, M., MARTINENT, G., SUEDFELD, P. et al. The tougher the environment, the harder the adaptation? A psychological point of view in extreme situations. In: *Acta Astronautica*, 2021, 187, pp. 36-42. ISSN: 0094-5765
52. OBERG, K. Culture shock: Adjustment to new cultural environments. In: *Practical Anthropology*, 1960, nr. 7, p. 177-182. ISSN: 0032-633X
53. OTLU, F. N. College adjustment of international students: the role of gender, acculturative stress, coping skills, cultural distance, and perceived social support. A thesis submitted to the graduate school of social sciences of Middle East Technical University. 2015. <https://etd.lib.metu.edu.tr/upload/12612769/index.pdf>
54. PARIN, P. The Ego and the Mechanisms of Adaptation. In: Boyer, B., Grolnik, S. A. (Eds.). *The Psychoanalytic Study of Society*, 1988, Vol. 12. Hillsdale, NJ: The Analytic Press, pp. 97-130. ISBN: 1138872253
55. PARK Y. Sh., KIM U. Locus of Control attribution style, and academic achievement comparative analysis of Korean, Korean-Chinese, and Chinese students. In: *Asian Journal of Social Psychology*, 1998, 4, p. 191-208. ISSN: 1467839X, 13672223
56. PARK, R. E. The concept of social distance. In: *Journal of Applied Sociology*, 1924, 8, pp. 339-344. ISSN: 07490232
57. PARSONS, T. *The Social System*. New York: The Free Press/Macmillan, 1964. 575 p. ISBN-10: 0029241901, ISBN-13: 978-0029241905
58. PHARES, E.J. *Locus of control in personality*. Morristown, N.J: General Learning Press, 1976. 217 p. ISBN-10: 0382250737
59. RAY, J.J. Belief in luck and locus of control. In: *The Journal of Social Psychology*, 1980, 111, p. 299-300. ISSN: 0022-4545
60. ROGERS, C. R. *On becoming a person*. Boston: Houghton Mifflin, 1961. 422 p. ISBN: 978-0317596229
61. ROTTER, J. Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. In: *Psychological Monographs: General and Applied*, 1966, 80 (1), p. 1-28. ISSN: 0096-9753

62. ROTTER, J. Internal versus external control of reinforcement: A case history of a variable. In: *American psychologist*, 1990, 45 (4), pp. 489-493. ISSN: 0003-066X
63. RUSSELL, T., ROSENTHAL, D., THOMSON, G. The international student experience: three styles of adaptation. In: *Higher Education*, 2010, vol. 60, no. 2, p. 235–249. ISSN: 00181560, 1573174X
64. SATO, T., HODGE, S. R. Japanese Exchange Students' Academic and Social Struggles at an American University. In: *Journal of International Students*, 2015, vol. 5, pp. 208-227. Print ISSN 2162-3104, Online ISSN 2166-3750
65. SEIPEL, M.M.O. Locus of control as related to life experiences of Korean immigrants. In: *International Journal of Intercultural Relations*, 1988, 12, pp. 61-71. ISSN: 01471767
66. SHELDON, P. *Host communication competence and locus of control of international students in the United States*. <https://immi.se/intercultural/nr24/sheldon.htm>
67. SKINNER, B. F. The shaping of phylogenic behavior. In: *Journal of the Experimental Analysis of Behavior*, 1975, 24, pp. 117-120. ISSN: 0022-5002
68. TACHÉ, A. *L'adaptation: un concept sociologique systémique*. Paris: Éditions L'Harmattan, 2003. 364 p. ISBN-10 2747554341
69. TAYLOR, S. E. Adjustment to threatening events: A theory of cognitive adaptation. In: *American Psychologist*, 1983, 38, p. 1161–1173. ISSN: 0003-066X
70. Tracking the growing appeal of European study destinations. In: *ICEF Monitor*, 15 june 2022. <https://monitor.icef.com/2022/06/tracking-the-growing-appeal-of-european-study-destinations/>
71. WARD, C., GEERAERT, N. Advancing acculturation theory and research: The acculturation process in its ecological context. In: *Current Opinion in Psychology*, 2016, 8, pp. 98-104. ISSN: 2352-250X
72. WARD, C., KENNEDY, A. Crossing cultures. The relationship between psychological and sociocultural dimensions of cross-cultural adjustment. In: J. Pandey, D. Sinah, D. P. S. Bhawak (Eds.). *Asians contributions to cross-cultural psychology*. Thousand Oaks, CA: Sage, 1996, pp. 289-306. ISBN-10: 0803992459, ISBN-13: 978-0803992450
73. WHEELLESS, L.R., ERICKSON, K.V., SEGARS BEHRENS, J. Cultural differences in disclosiveness as a function of locus of control. In: *Communication Monographs*, 1986, 53, pp. 36-46. ISSN: 0363-7751
74. WOLFGANG, A., WEISS, D.S. A locus of control and social distance comparison of Canadian and West Indian-born students. In: *International Journal of Intercultural Relations*, 1980, 4, 295-305. ISSN: 0147-1767
75. ZHOU, J., COLE, D. Comparing international and American students: Involvement in college life and overall satisfaction. In: *Higher Education*, 2017, 73(5), 655–672. ISSN: 00181560, 1573174X

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI

Articole în reviste științifice

76. **KHORY, J.** Adaptarea la solicitările academice și mediul sociocultural nou a studenților internaționali și necesitatea de programe de intervenție psihosocială. In: *Didactica-Pro*, 2024, nr. 2.
77. RUSNAC, S., **KHORY, J.** Eficiența programului de intervenție psihosocială în adaptarea studenților internaționali. In: *Psihologie, revista științifico-practică*, 2024, nr. 1(44), pp. 84-96. ISSN 1857-2502. DOI: <https://doi.org/10.46728/pspj.2024.v44.i1.p84-96>
78. RUSNAC, S., **KHORY, J.** Comparative Analysis of Locus of Control and Social Contact Distances among International Students from the Republic of Moldova. In: *International Journal of Arts Humanities and Social Sciences Studies (IAHSSS)*, 2024, Volume 9, Issue 2, pp. 10-18. ISSN: 2582-1601
79. RUSNAC, S., **KHORY, J.** Influența apartenenței culturale asupra distanțelor sociale la studenții autohtoni și internaționali din Republica Moldova. In: *EcoSoEn*, 2022, nr. 3-4, pp. 105-121. ISSN 2587-344X. DOI: 10.54481/ecosoen.2022.3-4.13

80. RUSNAC, S., **KHORY, J.** Importanța locului controlului subiectiv în adaptarea socială a studenților internaționali. In: *EcoSoEn*, 2019, nr. 3-4, pp. 117-129. ISSN 2587-344X.

Articole în culegeri științifice

81. **KHORY, J.** The relationship between the academic adaptation of international students and the social distance with the exponents of the host country culture. In: *Contemporary methodological guidelines and practices in social sciences*, 17-18 octombrie 2019, Chișinău.
82. **KHORY, J.** Noțiunea de adaptare socială, tipuri și condiții ale adaptării. In: *Preocupări contemporane ale științelor socioumane*. Ediția a IX-a, 6-7 decembrie 2018, Chișinău: "Print-Caro" SRL, 2018, p. 165-172. ISBN 978-9975-3277-5-6.
83. **KHORY, J., RUSNAC, S.** Influența distanței sociale asupra adaptării studenților internaționali. In: *The contemporary issues of the socio-humanistic sciences*, Ed. 8, 8-9 decembrie 2017, Chișinău. Chișinău, 2018: "Print-Caro" SRL, 2017, Ediția 8, pp. 299-305. ISBN 978-9975-3168-9-7.
84. RUSNAC, S., **KHORY, J.** Locul controlului ca factor al adaptării psihosociale a studenților internaționali. In: *The contemporary issues of the socio-humanistic sciences*, Ed. 13, 1 octombrie - 2 decembrie 2022, Chișinău. Chișinău, 2023: "Print-Caro" SRL, 2023, Ediția 13, pp. 189-196. ISBN 978-9975-165-61-7.
85. RUSNAC, S., **KHORY, J.** Locus of control as factors of international students' psychosocial adjustment. In: *The contemporary issues of the socio-humanistic sciences*, Ed. 13, 1-2 decembrie 2022, Chișinău. Chișinău: Tipografia "Print Caro", 2022, Ediția 13, R, pp. 62-63. ISBN 978-9975-165-26-6.
86. RUSNAC, S., **KHORY, J.** Distanțele sociale și adaptabilitatea studenților internaționali din Republica Moldova. In: *Asistența psihologică la etapa contemporană: realități și perspective*, Ed. 1, 21 octombrie 2022, Bălți. Bălți, Republica Moldova: Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creangă, 2022, pp. 139-144. ISBN: 978-9975-50-295-5
87. RUSNAC, S., **KHORY J., NKOUNKOU D.** Importanța locului controlului subiectiv în adaptarea socială a studenților străini. In: *Simpozionul internațional Kreatikon: creativitate-formare-performanță. Ediția a XIV-a. In memoriam – prof. univ. dr. Mariana Caluschi. Chișinău, Republica Moldova, 23-24 martie 2018. Volum de rezumate*. Iași: Editura PIM, 2018, p. 26-27 (fără ISBN)
88. RUSNAC, S., BÎTCA, L., **KHORY, J.** et al. Psihologia socială despre problemele secolului XXI. In: *Psihologia socială în secolul XXI: provocări, tendințe, perspective*, 4-5 mai 2017, Chișinău. Chișinău: Universitatea Liberă Internațională din Moldova, 2017, pp. 6-31. ISBN 978-9975-3168-4-2.
89. RUSNAC, S., **KHORY, J.** Importanța cercetării particularităților adaptării social-psihologice a studenților de la anul I de studii. In: *Preocupări contemporane ale științelor socioumane în contextul dezvoltării durabile. Colocviu Internațional. 15-16 octombrie 2012*. Chișinău: ULIM, p. 62-63

ADNOTARE

Khory Johnny. Locul controlului și adaptarea psihosocială a studenților internaționali. Teză de doctor în psihologie, Chișinău, 2024

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 284 de titluri, 4 anexe, 140 de pagini de text de bază, 36 de figuri, 19 tabele. Rezultatele obținute sunt publicate în 14 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: adaptare psihosocială, adaptare socioculturală, adaptare academică, resurse ale adaptării, dificultăți de adaptare, locul controlului, distanțe de contact social, program de intervenție psihosocială.

Scopul lucrării constă în investigarea și evaluarea nivelului de adaptare psihosocială a studenților internaționali care studiază în Republica Moldova, în raport cu locul controlului și distanțele de contact social, cu elaborarea și implementarea ulterioară a unui program de intervenție psihosocială care să contribuie la îmbunătățirea calității adaptării la mediul sociocultural nou și la cerințele academice.

Obiectivele lucrării: analizarea și sintetizarea teoriilor și paradigmatelor relevante din literatura de specialitate pentru a identifica și a înțelege relațiile complexe dintre adaptarea psihosocială și locul controlului în rândul studenților internaționali, luând în considerare factorii implicați în procesul de adaptare; investigarea empirică a adaptării psihosociale a studenților internaționali care urmează studii în Republica Moldova, cu accent pe evaluarea influenței locului controlului și distanțelor de contact social asupra adaptării; dezvoltarea, implementarea și evaluarea unui program de intervenție psihosocială, în conformitate cu nevoile și cerințele studenților internaționali, cu scopul de a îmbunătăți calitatea adaptării la cerințele academice și la mediul sociocultural nou din Republica Moldova; elaborarea recomandărilor pentru dezvoltarea și implementarea unor servicii specializate destinate sprijinirii adaptării psihosociale a studenților internaționali în Republica Moldova, bazate pe rezultatele cercetării și pe înțelegerea profundă a impactului locului controlului asupra procesului de adaptare.

Noutatea și originalitatea științifică constă în aprobarea unui model al adaptării psihosociale a studenților internaționali la nivel de conceptualizare – definire și verificare experimentală, argumentarea importanței programelor de intervenție în vederea adaptării fundamentate pe cunoașterea particularităților acesteia.

Rezultatele obținute care contribuie la soluționarea problemei științifice importante constau în identificarea particularităților adaptării psihosociale a studenților internaționali cu identificarea rolului locului controlului și distanțelor de contact social, stabilirea resurselor și dificultăților de adaptare, în baza cărora a fost elaborat, aplicat și evaluat un program de intervenție psihosocială, eficiența căruia a fost determinată de aplicarea în grup și evidența specificului adaptării tinerilor la mediul sociocultural nou și solicitările academice.

Semnificația teoretică. Cercetarea propune un model al adaptării psihosociale a studenților internaționali, raportat la capacitatea de satisfacere a necesităților socioculturale și de adaptare la solicitările academice ale mediului universitar, corelat cu locul controlului și distanțele de contact social.

Valoarea aplicativă a cercetării constă în identificarea particularităților adaptării psihosociale a studenților internaționali din Republica Moldova, elaborarea și implementarea unui program de intervenție psihosocială orientat spre dezvoltarea profesională, culturală, personală și integrare socială, cu utilizarea resurselor și depășirea dificultăților de adaptare, care poate constitui drept bază metodologică pentru serviciile universitare implicate în integrarea socioculturală și academică a tinerilor veniți la studii de peste hotare.

Aprobarea și implementarea rezultatelor: rezultatele obținute au fost prezentate în cadrul ședințelor Catedrei Psihologie și Științe ale Educației, ULIM, la 7 manifestații științifice naționale și internaționale, reflectate în 14 publicații.

АННОТАЦИЯ

Khory Johnny. Локус контроля и психосоциальная адаптация международных студентов.

Диссертация на соискание степени доктора психологии, Кишинэу, 2024

Структура диссертации: введение, три главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 284 наименований, 4 приложения, 140 страниц основного текста, 36 рисунков, 19 таблиц. Полученные результаты опубликованы в 14 научных работах.

Ключевые слова: психосоциальная адаптация, социокультурная адаптация, академическая адаптация, ресурсы адаптации, трудности адаптации, локус контроля, социальные контактные дистанции, программа психосоциального вмешательства.

Цель научной работы заключается в исследовании и оценке уровня психосоциальной адаптации иностранных студентов, обучающихся в Республике Молдова, в зависимости от локуса контроля и социальных контактных дистанций, с последующей разработкой и реализацией программы психосоциального вмешательства, способствующей улучшению качества адаптации к новой социокультурной среде и академическим требованиям.

Задачи исследования: анализ и синтез актуальных теорий и парадигм в литературе по специальности для выявления и понимания сложных взаимосвязей между психосоциальной адаптацией и локусом контроля среди иностранных студентов, учитывая факторы, участвующие в процессе адаптации; эмпирическое исследование психосоциальной адаптации иностранных студентов, обучающихся в Республике Молдова, с акцентом на оценке влияния локуса контроля и социальных контактных дистанций; разработка, реализация и оценка программы психосоциального вмешательства в соответствии с потребностями и нуждами иностранных студентов с целью улучшения качества адаптации к академическим требованиям и новой социокультурной среде Республики Молдова; разработка рекомендаций для развития и реализации специализированных услуг, направленных на поддержку психосоциальной адаптации иностранных студентов в Республике Молдова, на основе результатов исследования и глубокого понимания влияния локуса контроля на процесс адаптации.

Новизна и научная оригинальность: заключаются в утверждении модели психосоциальной адаптации международных студентов на концептуальном уровне - определение и экспериментальная проверка, обоснование важности программ вмешательства для адаптации на основе знания ее особенностей.

Полученные результаты, способствующие решению важной научной проблемы состоят в выявлении особенностей психосоциальной адаптации международных студентов с учетом роли локуса контроля и социальных дистанций, определении персональных ресурсов и неэффективностей, на основе которых была разработана, применена и оценена программа вмешательства, эффективность которой была определена групповым применением и доказательством специфики адаптации молодежи к новой социокультурной среде и академическим требованиям.

Теоретическая значимость. Исследование предлагает модель психосоциальной адаптации международных студентов, связанную с удовлетворением социокультурных потребностей и адаптацией к академическим требованиям университетской среды, коррелированную с локусом контроля и социальными дистанциями.

Практическая значимость заключается в выявлении особенностей психосоциальной адаптации международных студентов в Республике Молдова и разработке программы психосоциального вмешательства, направленной на их профессиональное, культурное и личностное развитие, а также адаптацию к социокультурной среде, с использованием личных ресурсов и учетом недостатков адаптации, которая может служить методической основой для университетских служб, занимающихся социальной и академической интеграцией молодежи из других стран.

Внедрение научных результатов: полученные результаты были представлены на заседаниях Кафедры психологии и наук об образовании УЛИМ, на 7 национальных и международных научных конференциях, отражены в 14 публикациях.

ANNOTATION

Khory Johnny. Locus of control and psychosocial adaptation of international students. PhD Thesis in Psychology, Chisinau, 2024

The structure of the thesis: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 384 titles, 4 annexes, 140 pages of basic text, 36 figures, 19 tables. The obtained results are published in 14 scientific papers.

Keywords: psychosocial adaptation, sociocultural adaptation, academic adaptation, adaptation resources, adaptation difficulties, locus of control, social contact distances, psychosocial intervention program.

The purpose of the work is to investigate and assess the level of psychosocial adaptation among international students studying in the Republic of Moldova, in relation to locus of control and social contact distances, with the subsequent development and implementation of a psychosocial intervention program aimed at improving the quality of adaptation to the new sociocultural environment and academic requirements.

The objectives of the work: analyzing and synthesizing relevant theories and paradigms from the literature to identify and understand the complex relationships between psychosocial adaptation and locus of control among international students, taking into account the factors involved in the adaptation process; empirically investigating the psychosocial adaptation of international students studying in the Republic of Moldova, with an emphasis on assessing the influence of locus of control and social contact distances on adaptation; developing, implementing, and evaluating a psychosocial intervention program, in accordance with the needs and requirements of international students, with the aim of improving the quality of adaptation to academic requirements and the new sociocultural environment in the Republic of Moldova; developing recommendations for the development and implementation of specialized services to support the psychosocial adaptation of international students in the Republic of Moldova, based on the research results and a deep understanding of the impact of locus of control on the adaptation process.

Scientific novelty and originality lie in the approval of a model of psychosocial adaptation of international students at the conceptual level - definition and experimental verification, along with the argumentation of the importance of intervention programs for adaptation based on understanding its particularities.

The obtained results that contribute to solve an important scientific problem consist of identifying the peculiarities of psychosocial adaptation of international students, with a focus on the role of locus of control and social distances; establishment of personal resources and inefficiencies, based on which an intervention program was developed, implemented, and evaluated; determination of the effectiveness of the program through group application and evidence of the specificity of adaptation to the new sociocultural environment and academic demands.

Theoretical significance lies in the proposition of a model delineating the psychosocial adaptation of international students, which is intricately linked with the fulfillment of sociocultural needs and adjustment to academic requirements. This model considers the influential factors of locus of control and social distances, thereby offering valuable insights into the complex dynamics of adaptation processes among international student populations.

The applied value of the research: lies in identifying the peculiarities of psychosocial adaptation among international students in the Republic of Moldova and developing a psychosocial intervention program aimed at professional, cultural, and personal development, as well as sociocultural adaptation. This program utilizes personal resources and takes into account the inefficiencies of adaptation, serving as a methodological basis for university services involved in the social and academic integration of young people studying abroad.

Approval and implementation of the results: the obtained results were presented during meetings at the Department of Psychology and Educational Sciences, Free International University of Moldova, at 7 national and international scientific events, reflected in 9 publications.

KHORY JOHNNY

**LOCUL CONTROLULUI ȘI ADAPTAREA PSIHOSOCIALĂ A
STUDENȚILOR INTERNAȚIONALI**

511.03 – PSIHLOGIE SOCIALĂ

Rezumatul tezei de doctor în psihologie

Aprobat spre tipar: 23.05.2025

Formatul hârtiei: A4

Hârtie offset. Tipar digital

Tiraj: 50 ex.

Coli de tipar: 2,4

Comanda nr. 61

Tipografia PRINT-CARO

m.Chisinau, str. Columna, 170

printcaro@gmail.com

tel. 069124696